

שאלות חושן משפט חלק ג'

סימן קפט

1. מכר חפץ לנפקד אם קנה מדין חצר? ומה הדין אם נתן חפץ לנפקד? (6*) כאן וסי' רמא סעיף ב
2. א. האם ישנם דברים שיכולים להעביר בעלות בדיבור בעלמא?
ב. אם קנו באחד הקניינים ואחר כך מחלו זה לזה, האם הדברים חוזרים למי שהיו שייכים קודם? בהגהת הרמ"א

סימן קצ

1. במקום שנהגו לגמור מקח על ידי שנותן הלוקח פרוטה למוכר האם קונה, והנימוק לכך (2*). סמ"ע וש"ך סק"א
2. מהם הקניינים ששדה נקנית בהם? סעיף א ב. מוכר שדה מפני רעתה ומסר המוכר שטר ללוקח בלי עדים האם קנה? סימן קצא סעיף ב ג. מוכר פירות אילן לחבירו והיו צריכים לקרקע, והחזיק הקונה בקרקע, לקנות הפירות בלבד, האם קונה הפירות ומה הדין כשאין הפירות צריכים לקרקע?
3. קיימא לן במקום שרגילים לכתוב שטר, לא קנה קרקע בכסף לחוד, איך הדין בקנין חליפין לחוד במקום שכותבין שטר, האם קונה? פת"ש סק"א
4. במקום שכותבים את השטר ונתן כסף ולא נתן שטר, האם יש מי שפרע אם חוזר? {קנה שטח אדמה, ושילם כסף או עשה חזקה או קניין סודר ולא כתב שטר, האם תופס הקניין (2*) סעיף ז', לגבי מי שפרע, סימן רד פת"ש ב', לגבי חזקה קצב סעיף טז
5. מכר קרקע או מטלטלין ועייל ונפיק אזווי מתי קנה כנגד מעותיו? והאם יש הבדל בין קרקע למטלטלים? סעיף י'
6. מוכר ולוקח חתמו על זכרון דברים למכירת דירה האם יכולים לחזור בהם, ואם רק דיברו ביניהם וסיכמו מחיר ואח"כ אחד מהם רוצה לחזור האם יש איסור בדבר, ואיך מכריעים בזה להלכה? פד"ר י עמוד רכא

סימן קצב

1. האם מועיל קניין חזקה שלא בפני המוכר? סעיף ב, גמרא ב"ב ג ע"א, ועיין באבן האזל על הרמב"ם
2. הנותן לחבירו מתנה עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן קנה כולן או לא? (2*) סעיף יב ומה הדין בשדה הפקר ורפק בה פורתא האם קנה כל השדה או לא? סימן ערה סעיף ז' והלאה (2*)
3. האם אכילת פירות הוי מעשה קניין לקנות על ידי כך שדה חבירו או שדה הפקר? סעיף י, יא וברמ"א. סימן ערה סעיף יב
4. מה הדין בהציע מצעות ושכב עליהם האם הוי מעשה קניין? סעיף ט', סימן ערה סעיף טו
5. מוכר לחבירו קרקע אחת, וקרקע שניה בשכירות, והחזיק הקונה בקרקע של המכר, או בקרקע השכירות, האם קונה גם את השניה? סעיף יד

סימן קצג

1. מה דין מחובר לקרקע לגבי קניינים, האם דינם כקרקע או כמטלטלים (2*).
2. ראה סימן רב
3. ראובן מסר לשמעון כרם ענבים העומדים להבצר לשומרו בשכר ונגנב, ראובן תובע את שמעון להשבע שלא פשע ושהוא שמר כראוי ושמעון משיב שמאחר והענבים היו מחוברים לקרקע פטור הוא משבועה מה הדין. פרט מתי השומר חייב להשבע ואיזו שבועה ומתי אינו חייב להשבע. וראה גם סימן שא סעיף ה

סימן קצד

1. תן דוגמא שאחד החזיק בקרקע ובא השני ועשה קניין, שהשני קנה ולא הראשון. סעיף ב'
2. האם ניתן להקנות ולהתחייב ב'אודיתא'? ציין את המקורות וקניין אודיתא. האם מועיל קניין זה כשנעשה שלא בפני עדים? קצות ס"ק ג

סימן קצה

1. האם מועיל קניין סודר בעופות, פרחים או בהמות? סעיף ב'
2. האם בגוי שייך קניין סודר? קצות ס"ק א'
3. האם אפשר לעשות קניין, א. בדבר שאסור בהנאה. ב. בפירות, ג. במטבע שנפסל? סעיף ב

4. קניין סודר משמש בבית הדין למתן תוקף להתחייבויות שונות. הקניין מתבצע בסודר של בית הדין. הסבר כיצד מועיל קניין סודר ליצירת התחייבות ומה הטעם לשימוש בסודר ששייך לבית הדין? **סעיף ג'**
5. סודר המונח על השולחן הגבוה שלפני הדיינים- האם יש צורך להגביהו ג' טפחים מעל השולחן או די בהגבהה כל שהיא? הוכח את דבריך. **סעיף ז**
6. בקנין חליפין אם תפס הקונה בכלי, והתפיסה היא פחות משלוש אצבעות האם קנה? **סעיף ז**
7. האם מקבל הסודר יכול לתפוס את הסודר או חייב להחזירו? **סעיף ד'**
8. לקח סודר שלא מדעת חבירו האם מועיל הקניין? **סעיף ד'**
9. אמר הקונה למוכר: קנה הסודר, ואחר 10 ימים אקנה אני את החפץ. האם מועיל? **(2*) סעיף ה**
10. קנין שנעשה במשיכה או במסירה או בהגבהה או חזקה או בפרוטה או בסודר האם יכול לחזור כל זמן שעסוקים באותו ענין, ומה הדין אם אחד עסוק והשני הפליג האם יכול לחזור בו? **(2*) סעיף ו' - ז**
11. האם שכירות קרקע נקנית בקנין סודר? **סעיף ט**
12. מקח שנעשה בשבת האם חל המקח? **סעיף יא' וראה סימן רח**
13. לפרש הע"ע בקש"מ בדל"ב **במנא דכשר למקניא ביה** שכותבים בכל השטרות, לבארם ולפרש טעם כל דבר.
14. פרט ארבעה דברים שבהם קנין סודר שונה מיתר הקנינים. **(אפשרות חזרה, לא קונה שכירות קרקע)**

סימן קצח

1. א. קנה מטלטלין בכסף והמטלטלין היו מבוטחים, האם מועיל קנין זה. ב. שכירות של מטלטלין האם קונים בכסף. ג. חז"ל הפקיעו קניין מעות, מה הדין אם התנה שיקנו המעות? **(2*) סעיפים ה, ו ופת"ש סק"ו**
2. מה הדין בראובן שמכר לשמעון מטלטלין ונתן הלוקח את הדמים או מקצתן ולא משך וחזר בו אחד מהם ואמר המוכר ללוקח בוא וטול מעותיך ונגנבו או נאבדו ברשות מי נגנבו או נאבדו? **סעיף טו'**
3. הקונה מטלטלין בקנין כסף דמן התורה קונה, רק מדרבנן אינו קונה – ויש מי שפרע, האם לגמרי בטל הקנין כסף, או שבטל רק לאחר קבלת מי שפרע? **עי' בנתיבות כפג, ד, יש בזה מחלוקת בעל המאור ורא"ה בב"מ על הסוגיא בדף מח**
4. האם בזמננו כסף קונה במטלטלין לגמרי? **עיין קצות קצד - ג בהתנה לקנות בכסף**

סימן קצט

1. מי שהיה חייב לחבירו מחמת הלואה או מכר, ומכר קרקע או מטלטלין, האם קונה למי שפרע או לגמרי (האם מלוה נחשבת ככסף לענין קנין וקידושין?). **סעיף ב', סימן רד (3*)**
2. אדם שסיכם עם חברו להשכיר רכבו ומכר הרכב לאחר ומי מהם רוצה לחזור בו מתי יש איסור בדבר? **עיין גם סימן רד**
3. נכנס לחנות בערב שבת ושילם למוכר כסף ליינן או לחלות ולא הגביה ואחר כך בא אחר והגביה לפני הגבהת הראשון מי זכה, ציין מקור ונמק **סעיף ג' רמ"א ורע"א**
4. הבא דוגמא שמעות קונות. **בהמה בערב חג ויין בשבת, חוב מחמת מכר.**

סימן ר

1. האם יש קניין חצר בהקדש? **קצות ס"ק א**
2. כליו של אדם, באיזה מקום קונים לו והאם משיכה בכליו של מוכר קנה **סעיף ג והלאה**
3. כלי בתוך כלי העומדים בחצירו של הלוקח החיצונה של המוכר והפנימית של הלוקח והפירות נמצאים בפנימית, אם קנה הלוקח את הפירות? **קצות ס"ק ו'**
4. מוכר שמכר ללוקח תבואה שהיתה עמוסה על בהמותיו והלוקח הכניס את הבהמות לביתו כשהם עמוסות ופסקו הדמים והתחיל המוכר או הלוקח למדוד את התבואה ואחד מהם חזר בו האם כל הפעולות הנ"ל נקראים משיכה וחזרה אינה חזרה או לא? **סעיף ח'**

סימן רא

1. א. מהו קניין סיטומתא והיכן נזכר בש"ס? האם מועיל קניין זה מן התורה או מדרבנן? וכן האם מועילה סיטומתא בדבר שלא בא לעולם ובדבר שאינו קצוב? **(4*)**
- ב. האם בקנין (שמועיל) בדינא דמלכותא, יש לו עדיפות לענין תוקף הקניין? **פת"ש ס"ק א**
2. אם קידש אשה בדבר הנקנה בסטומתא, האם מקודשת מהתורה או מדרבנן (האם קנין דרבנן מהני לדאורייתא במקום שצריך להיות שלו)? **פת"ש סק"א ועיין בשאלה 1 ב'קניין כללי'**
3. חוזה מכירה הנהוג היום אם קונה על פי דין תורה, או האם זקוקים לקניינים נוספים?

4. היכי תימצי שאם נתן לו פרוטה על המקח יקנה יותר משאדם יתן לו את כל הכסף. סמ"ע ס"ק ד'

סימן רב

1. בקנין אגב קרקע, האם מהני תלוש ולבסוף חיברו. סעיף י'
2. חמור טעון פירות והם של הפקר ובא אחד ומשך את החמור על מנת לקנות גם הפירות אם קנה את הפירות? מה הדין אם בא אחר כך אחר והחזיק בפירות למי שייכים הפירות לראשון או לשני, והאם יש בזה הבדל בין זוכה מהפקר לקונה מחבירו? סעיפים יג-טו
3. האם צריך דוקא לשון אגב ומה הדין אם אמר לו קני המטלטלין עם הקרקע
4. מקנה בהמה וכלים שעליה כאחד לחבירו באיזה אופן קונה? סעיף יז

סימן רג

1. הקנה בחליפין מעות ומטלטלים ביחד מה הדין בזה, וכן אם הקנה דבר שלא בא לעולם עם דבר שבא לעולם? סעיף י'
2. ראובן ערך הסכם גירושין עם אשתו ובאחד הסעיפים מופיע שהבעל מתחייב להעביר לה הדירה שעתידי לקבל מחברת עמיד וההסכם קיבל תוקף פסק דין, לאחר הגירושין תובעת האישה את האיש לקיים את התחייבותו הנ"ל והאיש טוען שבזמן ההסכם הדירה לא הייתה כלל בעולם, ולכן לא קנתה. מה הדין? יש לדון מצד אסמכתא, לקמן סימן רו, מצד סיטומתא, סימן רא

סימן רד

1. לוקח שנתן הכסף למוכר עבור החפץ ועדיין לא משך, ונמצא שיש כאן אונאה בשתות, והמתאנה רוצה לחזור בו אף שהמאנה מוכן להחזיר לו דמי אונאה, האם יש לחייבו במי שפרע? ש"ך סק"ב הובא בסימן רכו סעיף ב' בהגהת רעק"א.
2. מה הדין אם נתן כסף על קרקע במקום שכותבים שטר ואחד מהם חזר בו, האם יש לחייבו מי שפרע? (2*) פת"ש סק"ב
3. הבטיח לחבירו לתת לו מתנה, ולא נתן. האם הוא נקרא מחוסר אמנה? סעיף ח

סימן רה

1. א. חמסן שחטף חפץ מחבירו ונתן לו את דמיו, האם דינו כמו שאנסוהו שממכרו ממכר? ב. אם סבור אתה שיש חילוק ביניהם ציין מהו החילוק ובמה הם שונים. סעיף א, נתיבות ס"ק א
2. ראובן מכר לשמעון חפץ ולפני שמכר מסר מודעה בפני שני עדים שהוא מוכרו מחמת אונס ולאחר זמן בא שמעון ותבעו לראובן ורוצה לבטל את המכר הואיל ונודע לו שראובן מסר מודעה ובאונס מכר לו וראובן משיב אבל מסרתי מודעה לפני המכר אך עתה כבר השלמתי עם המכר מה הדין? קצות ס"ק ו' פת"ש סק"ג,
3. הדין שתליוהו וזבין הוה זבינא, ותליוהו ויהיב לא הוה מתנה:
א. מה הדין בתליוהו ועשה פשרה או מחילה (3*)? סעיפים ב-ג ונו"כ
ב. באם מסר מודעה על מתנה וגט בלא אונס האם מועיל מודעה ומה הדין במכר?, האם יש הבדל במתנה בין אונס קל ואונס גדול (2*) סעיף ו' ונו"כ ג. (במה חלוק מכר ממתנה כשהיה באונס)
ג. מהי הגדרת תליוהו? פרט! סעיפים ז, יב
ד. מה הדין בתליוהו לקנות? סעיף יב ברמ"א
ה. האם יש חילוק בין אנסוהו אחרים לאונסיה דנפשיה? סעיף יב
4. אדם שנאלץ למכור מחמת עלילה ואח"כ נתבטלה, אימתי המקח בטל, ומה דין פירות שאכל הקונה, והאם הכסף שקיבל או השטר יכולים להועיל לאחר ביטול העלילה. (באם אנסו לתת מעות ומחמת כן מכר האם המכירה נחשבת לאונס)? סעיף ו' ועיין סימן רלו

סימן רו

1. אם אמכור שדה זו הרי היא מכורה לך ומכר לאחר האם קנה הראשון?

סימן רז ב"מ מח: סו: סה: סז – עג. נדרים כז: קידושין מב:

1. ראובן המתגורר במדינת הים החליט לעלות להשתקע בארץ ישראל. טרם צאתו ציוה לחלק את רוב רכושו למוסדות צדקה. לאחר ששהה בארץ מספר חדשים כבדו עליו חבלי הקליטה והחליט לחזור למקומו באותה מדינה. האם יוכל לחזור בו ולבטל את דבריו הראשונים? סעיף ג קידושין מט:
2. אימתי אין אנו צריכים למשפטי התנאים כדי לבטל מקח ואימתי גם דברים שבלב הוי דברים סעיף ג
3. אם נתן ערבון לחבירו ואמר לו: אם אחזור בי הערבון מחול לך, והמוכר אמר: אם אחזור בי אכפול ערבונך, וחזר אחד מהם, האם יש בזה דין אסמכתא? סעיף יא

4. הסבר מהו ההבדל בין התנית תנאים בהסכם מסחר או קידושין לבין דין אסמכתא, ובאיזה אופן ניתן להמנע מבעיית אסמכתא לא קנייא? *סעיף יג.*
5. אם אמר אם אוביר ולא אעבוד בשדה אשלם במיטבא, האם זה נחשב אסמכתא? *סעיף יד ברמ"א*
6. קנסות שנהגו להתחייב בשידוכין מפני מה אין בזה משום אסמכתא? ומה הדין במשרתת או מורה או קבלן שקיבלו ביצוע משימה והתחייבו שאם יחזרו במ ישלמו סכום גדול, האם יש בזה אסמכתא ואם סלקה צריכים קניין? (3*) *סעיף טז*
7. מי שנאלץ למכור נכסיו כדי להבריח ואחר כך נתבטלה הסיבה האם המקח בטל והאם משנה אם מכרו בכסף, בשטר, ומה הדין באם המעות עדין ברשות המוכר ונתרצו לקיים המקח. *ראה לעיל רה שאלה 4*
8. אשה שהתחייבה בהסכם הגירושין שאם תתבע מזונות מבעלה עבור הילדים תשלם לבעל כל הפסדיו שיהיו לו בגלל תביעת המזונות, אחר הגירושין תבעה אותו האשה שישלם מזונות ונאלץ לשכור עורך דין וגם הפסיד שכר יום עבודתו הקבועה האם חייבת האשה לשם לו הפסדיו הנ"ל *סעיף טז*
9. א. האם אסמכתא אינה קונה הוא מדאוריתא או מדרבנן? *קצות סק"א ב.* באיזה אופנים אפשר לסלק דין אסמכתא (מנה לפחות 3 היכי תמצוי שיש בהם כדי לבטל אסמכתא)(האם קניין מעכשו מועיל לסלק אסמכתא?) ג. האם בגוי יש דין אסמכתא? *ראב"ד חמץ ומצה ד, ה ד. מה תיקון חכמי ספרד. סעיף טז*
10. שטר שכתוב בו שאם לא יפרע בזמן יתחייב מומן (כפל) כתבו מפורשות דלא כאסמכתא, האם זה מועיל וכן יתחייב? *סעיף יח*
11. האם תקיעת כף מועיל באסמכתא? *סעיף יט* האם לאחר תקיעת כף יכולים לחזור בהם? *סמ"ע סקנ"ג' וש"ך ופת"ש ט'* האם יש חילוק בתקיעת כף אם זה לעצמו או עבור אדם אחר. *שם בפת"ש אות כ' מעתיק את הש"ך* והאם יש חילוק בין יד ימין ליד שמאל. *ש"ך ופת"ש סק"כ וסקכ"א*
12. אם התחייב באסמכתא ונשבע לקיים את התחייבותו האם שבועה מוציאה את חסרון האסמכתא וחייב גם מדין התחייבות. מה נפ"מ בין חיוב מדין שבועה ובין חיוב מדין אסמכתא (3*)? *סעיף יט*
13. קיימא לן דאסמכתא לא קניא, הסבר מה ההבדל בין תנאים רגילים לאסמכתא וכיצד ניתן להתגבר ולסלק את האסמכתא? *עי' סמ"ע ס"ק ו' בסוף. דתלה בכוננת המקנה.*
14. שטר שכתוב בו שראובן חייב לשמעון מנה זמן פרעונו הוא ביום פלוני ואם לא יפרע באותו יום יתחייב לשלם לו סכום מסויים, וכתוב דלא כאסמכתא וכו', האם חייב ראובן לשלם אותו סכום שהתחייב בו אם לא פרע בזמן המסויים או לא. *סעיף יח*
15. מפני מה המחייב עצמו בדבר שלא היה חייב אין בו אסמכתא? *סעיף כ*
16. ראובן נתחייב לשמעון לספק לו מזונותיו למשך כמה שנים וקבלו ממנו קנין האם הוא משועבד לספק לו את מזונותיו או לא? *סעיף כא*

סימן רח

1. אם עשו הסכם קנייני בכתב ביום השבת האם ההסכם מחייב?
2. קימ"ל אין קונין בשבת, בקנין סודר, אם עשו בשבת קנין סודר האם תופס?
3. מה הדין בנשבע שלא למכור ועבר ומכר? (3*) ומה הדין אם מכר על ידי שליח?
4. מכר חפץ מוקצה ביום שבת ובמוצ"ש מכרו לאחר מי קונה?
5. מכר חפץ באיסור ריבית?
6. מצא מציאת מוקצה ביום שבת ולקחו ובמוצ"ש חברו תפסו ממנו מי קונה? *בבא מציעא ט ע"א*

סימן רט

1. א. אם הקנה דבר שלא בא לעולם וקדם הקונה ותפס, האם מהני תפיסתו (2*)? *סעיף ד ב.* ומה הדין במזכה לעובר, האם קנה?
ג. והאם יש הבדל בין בריא לשכיב מרע? *קצות סק"א*
ד. ומה הדין במזכה לשוטה, האם קנה השוטה? *סימן רמג, סעיף טז*
2. ראובן מכר לשמעון דבר שאותו יום לא היה ברשותו ולאחר זמן ראובן קנה אותו דבר שמכר, שמעון טוען שקנה אותו דבר רק כדי לעמוד בדיבורו, ראובן משיב שקנהו רק לעצמו, עם מי הדין. *סעיף ה' בהג"ה*
3. בקנין כסף שהפקיעו חז"ל, האם ניתן להתנות עליו להקנות בו, ואיך ניתן להתמודד עם מכירת סחורה שאינה ברשותו כשאינה עדיין בעולם? המוכר מטלטלין דשלבל"ע או שאינו ברשותו ונותן הקונה כסף, האם יהיה בזה מי שפרע? (מכר דבר המצוי בשוק האם קנה) *סמ"ע סקכ"ג קצות ונתיבות ופת"ש עליו. סימן קצח סעיף ה' בהג"ה.*

- מכר שדה ושייר פירות לאחר האם יקנה האחר. שייר לעצמו האם הבנים יורשים כמו שחולקים מתנת שכיב מרע. סעיף ז'
  - האם ניתן להקנות דבר שלא בא לעולם, לכשיבוא לעולם? והאם מועילה תפיסת הלוקח בדבר שלא בא לעולם? ציין את המקור. סעיף ד' בהגהת הרמ"א האם ניתן לשעבד ולמחול דבר שלא בא לעולם? כנ"ל האם ניתן להסתלק או להתנות על דבר שלא בא לעולם? סעיף ח' בהגהת הרמ"א.
  - מנהל ישיבה סיכם עם מנהל חנות ירקות שכל שבוע יספק ליישיבה כמות מסוימת של ירקות במחיר קבוע, ניתנו המחאות בתאריכים דחויים, לאחר כמה חדשים עלו המחירים וטוען מנהל החנות שקשה לו לעמוד בהתחייבות, האם המקח קיים? סימן רכז פת"ש סק"ז ואם על החוזר בו נקבל מי שפרע? פת"ש סק"א בבאור מח' סמ"ע וש"ך

סימן רי

- באיזה דין יש הבדל בין אם האב הוא המקנה לבין אדם אחר ב"ב קמב: דעתו של אדם קרובה אצל בנו והאם יש חילוק בין אבא לסבא, ובין אבא לאמא, והאם יש הבדל בין בריא לשכ"מ, ומה הדין בירושה דממילא. סעיף א', הג"ה, קצות סק"ד
- מה הדין במוכר דבר שלא בא לעולם לבנו, האם זוכה או לא. סעיף א'
- א. הלכה אין אדם מקנה למי שאינו בעולם, באיזה מקרה אדם מקנה למי שאינו בעולם, ציין את כל התנאים הדרושים כדי שהקנין יחול. סעיף א' (סימן רט קצות סק"א) ב. אם הקנה קנין אחד למי שבא לעולם עם מי שאינו בעולם האם הקנין חל. סעיף ג' (קצות ה') (אמר לחבירו קנה נכסי אתה, ובהמה זו, מה הדין בזה?)
- מה הדין אם בהסכם הגירושים התחייבה האשה סכום כסף לנדונית הבת ומתה הבת קודם שנשאת?
- א. אדם שלקח אתרוג מהודר מהמוכר, כדי לבדקו אצל הרב, ובדרך נפל האתרוג ונפסל או נגנב, האם חייב הקונה לשלם? ומה הדין כשהחליט בסוף לא לקנותו ובדרך חזרה, נפסל נגנב או אבד? סעיף יא, משפטיך ליעקב חלק א סימן ו
- ב. האם יכול להחזיר לו אתרוג אחר לאחר החג? עי' בשאלות סי' שסג, משפטיך ליעקב חלק א, סימן ו

סימן ריא

- אדם שאמר לחברו מה שאירש מאבא מכור לך או מה שאירש מאבא היום מכור לך או מה שאדוג היום מכור לך האם זה תופס. סעיף ב'
- א. פקדון או מלווה ביד אחרים בשטר או בע"פ אם יכול המפקיד או המלווה למכור לאחרים ובאיזה קנין, מה הדין אם הנפקד כפר בפקדון? סעיף ז', ב. מקנה לחברו הריבית שיקבל מהבנק מחשבן סגור שלו האם קונה. ג. הפקיד דבר שאינו ברשותו האם חל הפקר. קצות סק"ד

סימן ריב

- מה הפרש בין המוכר קרקע לזמן קצוב ובין המקנה אותה לפירות. סעיף ד'
- ראובן נדר לבית הכנסת סכום כסף. האם זכאי בית הכנסת, לאחר מותו של ראובן לדרוש מן הבנים לקיים את נדר אביהם? סעיף ז' בשו"ע ובהגהת הרמ"א, סימן רנב קצות סק"ה
- אדם רוצה לתת את פירות פרדסו לכשיגדלו לקנות קרקע, לטובת גמ"ח עניין. א. באיזו לשון תחול ההתחייבות? סעיף ז ב. מת לפני שנתן, האם היורשים חייבים לקיים את דבריו? ברמ"א כנ"ל 2

סימן רכב

- א. מכר קרקע לשנים וכל אחד אומר לי מכר, מה הדין, ואם המוכר הוא מפסולי עדות האם ישתנה הדין. סעיף א', נו"כ, כסף קודשים. ב. קנה מחמשה בני אדם ואינו יודע ממי קנה, מה הדין. סעיף ב' נו"כ. ג. מוכר אומר מכרתי ואיני יודע למי, ובא אחד ואמר לי מכרתי, מה הדין. סעיף ד' ברמ"א גר"א ש"ך נחלת צבי
- מה הדין אם יש ספק אם היה תנאי במכירה. סעיף ד'

קנין כללי

- האם קנין מדרבנן מועיל לדאורייתא? (2*) קצות קצד - ג, רב - ה, רלה - ג, פת"ש רלו - ב

סימן רכז

- המוכר בהמה לשחיטה ונמצאת טריפה על מי להוכיח מתי נולד והאם גם על טריפות של סירכא ישנה? ומה הדין בספק טריפה לענין טענת מום?

סימן רכה-רכז

- א. מהי מידת אחריות המוכר לגבי קרקעות או מטלטלין שמכר? סעיף א
- ב. האם יש טענת אונס על תנאים של מקח וממכר? סעיפים ב-ד

3. ג. מוכר שפירש שמוכר שלא באחריות כלל, איזה סוג של אחריות חלה עליו בכל אופן? **סימן רכו סעיף ב-ג.**
4. ראובן שכר חברת הובלה להוביל ספינת משא מת"א לנמל אשדוד כדי להטעינו על הספינה המפליגה ביום פ' והחברה קיבלה על עצמה והתחייבה בכל אונס שיארע. ובינתיים הוכרזה שביתת תחנות דלק בכל הארץ ועל ידי כך נמנע מן החברה להוביל את המטען בזמן, השוכר תובע מן החברה לפצותו על כל ההפסדים שנגרמו לו שהרי התחייבה בכל האונסים, החברה משיבה מה עלינו לעשות הרי הוכרזה שביתה של תחנות דלק בכל הארץ, מה הדין? **סעיף ג, ד.**

סימן רכז

1. המוכר לחבירו חפץ בששים זוז, ואינו שוה רק נ"א, מה דינו לענין אונאה אם דנים לפי ערך המקח, ולפי זה יש כאן אונאה יתירה על שתות, או דנים לפי סכום הכסף שנתן ושיעור האונאה הוי פחות משתות? **סעיף ד בהגהת הרמ"א**
2. באונאה במקח יותר משתות אם שניהם יכולים לחזור בהם או רק המתאנה בלבד, האם יש הבדל בין אם המתאנה תובע החזרת דמי האונאה או לא? **סעיף ד בשו"ע ובהגהת הרמ"א (שאלה דומה - מה הדין אם מכר חפץ השוה שקל אחד בחמשה שקלים)**
3. מה הדין אם מכר חפץ השוה שש פרוטות בשבע פרוטות. **סעיף ה**
4. סוחר שקונה ומוכר האם יש לו טענת הונאה? **סעיף יד**
5. אם יש טענת הונאה ביהלומים? **סעיף טו, פת"ש יא, קצות א**
6. א. קימא לן אין אונאה לקרקעות, האם בשכירות קרקע יש דין אונאה? **סעיף לב**
ב. אם מכר קרקע במחיר יותר מכפול מהשווי, האם יש בזה אונאה? **סעיף כט**
7. ראובן שכר שמעון שהוא בעל רכב להסיעו במשך יום שלם וקצב אתו מחיר, ולאחר מכן התברר לשמעון שהמחיר בשוק הוא יותר גבוה האם יכול לטעון שנתאנה? **(3*) סעיף לג שו"ע ורמ"א**
8. ראובן מכר לשמעון מטבע זר – מטבעות ושטרי כסף – במחיר הגבוה בעשירית מערכם באותו יום. האם רשאי שמעון לתבוע את ראובן על האונאה? **סעיף טז (לכאורה, כיום זה לא שייך כלל, ולהפך הוי דבר שבמנין רלב, א)**
9. א. האם יש הונאה בביצוע עבודה בקבלנות בקרקע או במטלטלין **(2*)**. **סעיף לו ב**. ומה הדין אם הקבלן חשב שיש לו לחצוב בקיר בלוקים, וקבע מחיר נמוך, ואחר כך התברר שזה קיר בטון והעבודה קשה ביותר, האם יכול לטעון הונאה.

סימן רלא

1. מה הדין אם חלק מבעלי אומנויות עשו תנאי ביניהם שכל אחד מהם שיעסוק באומנות חבירו ביום של חבירו ייענש וכד' האם תנאם קיים או לא **סעיף כח**

סימן רלב

1. ראובן תושב באר שבע קנה מכונית משא משמעון שגם הוא תושב באר שבע, על מנת שהיא תקינה, והקונה נסע במכונית כדי להוביל משא לחיפה, באמצע הדרך הרגיש בתקלה ומיד חזר לבאר שבע, ותובע מהמוכר לבטל את העסקה כי מכונית תקינה קניתי ממך והרי היא לא תקינה והמוכר טוען היה עליך להודיעני מיד כשהרגשת בתקלה, עם מי הדין? **סעיף ג ופת"ש שם. וראה גם סעיף כא'.**
2. א. ראובן מכר קרקע לשמעון ונמצא בה מום האם מום בקרקע מבטל המכירה **כן, פשוט לשון השו"ע סעיף ג, טו. ב**. יש מומים שמבטלים המכירה ויש שאין מבטלים ונאמר בזה כלל איזה מומים מבטלים איזה אינם מבטלים מה הוא הכלל? **סעיף ה, ג**. מה הדין אם יש ספק אם המום מבטל המכירה. **עיני רכב, ד**. ראובן ושמעון אחים, חילקו על תנאי, שמי שיפול לו בית פלוני שיפתח לו פתח למבוי, ולא שמו אל ליבם שיכולים בני המבוי לעכב, ונפל אותו בית לראובן ואומר שמעון אסלק ממך התרעומת של בני המבוי האם יכול ראובן לבטל החלוקה. **סעיף ה**
3. מה מקרי מום לבטל מקח, ואם המוכר התנה על מנת שאינך חוזר במום, האם מהני התנאי? **סעיפים ו - ז**
4. ראובן מכר כלי לשמעון ונמצא פגום פגם המפחית אותו מדמיו האם ראובן יכול לומר לשמעון קח את הכלי ואני אשלם לך דמי הפגם? ומה הדין אם שמעון מוכן לקחת את הכלי ואומר לראובן אקח את הכלי בתנאי שתשלם לי דמי הפגם? **סעיף ז**
5. המוכר לחבירו מטלטלין או בהמות ונולד מום וקשה לקבוע מאמתי המום מי צריך להוכיח **(3*)**. מה הדין ואם לטריפות של סירכות יש דין מיוחד? **סעיף יא, יב שו"ע ורמ"א סימן רכד ונו"כ.**
א. מכר דבר שיש בו מום והקונה עשה מום אחר בממכר טרם שנודע לו המום, ורוצה להחזיר את המקח, האם חייב לשלם למוכר עבור תיקון המום שעשה בו? **סעיף יג**
ב. מכר בית לחבירו ונמצא בו מום שמבטל המקח, ובא להחזירו למוכר, האם חייב לשלם לו שכ"ד על התקופה שדר בו? **סעיף טו**

6. א. אדם שקנה שור מחבירו מסרסור והעמידו ליד שוורים שלו והשור לא אכל ומת, והתברר שלא היו לו שיניים והסרסור לא ידע מזה, על מי חוזר הלוקח? **סעיף יח**
ב. מה הדין באם אדם קנה מסרסור מטיל בחזקת בדיל, ואחר כך מתברר שהיה בו כסף. למי שייך הכסף? **סעיף יח ברמ"א**

סימן רלד

1. המוכר חלב לחברו ואחרי שהלוקח שתה החלב נודע לו שזה היה חלב בהמה טמאה, אם יכול לדרוש בחזרה את הדמים? ומה הדין אם לפני ששתה עירב הלוקח את החלב בששים של היתר אם חייב הלוקח לשלם למוכר דמי החלב, או יכול אף לדרוש החזרת הכסף אם כבר שילם למוכר דמי החלב. (האם יש הבדל בהלכות מכירה בין מכר דבר האסור מן התורה לבין דבר האסור מדרבנן, מה ההבדל ומה הסברא בזה*2) (מה הדין השוחט בכור ומכרו ואכלו הבשר).
2. מי שמכר איסורי הנאה לחבירו והקונה אכלם האם חייב לשלם? ומה הדין אם הלוקח ערבם עם אוכל שלו ובישלם יחד האם המוכר חייב לשלם על כל התערובת? (*3)

סימן רלה

1. קימ"ל קטן מקחו מקח במטלטלין, איך הדין אם נתן הקטן מעות על חפץ וחזר בו או שחזר המוכר האם יש מי שפרע? **סעיף ד**
2. מה דין קטן לבצע קנייה או מכירה של קרקעות או מטלטלין? **סעיף א** לתת או לקבל מתנה? **סעיפים ט-י** לתת או לקבל הלוואה? **סעיף טו** להיות ערב והגדיל האם חייב לשלם? (*2) **סעיף טז**
3. מי שמכר בנכסי אביו ומת ובאו קרוביו וערערו שקטן יה בשעת מכירה ובקשו לבדקו האם שומעים להם? הבא שלושה טעמים לדין זה **סעיף יג**
4. מה הדין קטן שלוח כסף או הזיק או גנב או חבל האם חייב לשלם כשיגדיל? **לוה - סעיף טו, הזיק - , גנב - שמט סעיף ג, חבל - תכד סעיף ח'**

סימן רלז

1. עני המהפך בחררה:
א. פרט דין זה במכר, מתנה, הפקר, הקדש, קרקעות ומטלטלין? **סעיף א**
ב. באופן שעבר איסור האם חייב להחזיר המקח? **באר היטב ס"ק ו ופת"ש ס"ק ב**
ג. האם דין זה נאמר גם בשכירות? **סעיף א**
2. אדם שיש לו מוסד חינוכי פרטי שיש בו צוות עובדים בהוראה ובתחזוקה, האם רשאי חברו למשוך עובדים ממנו באיזה שהיא טענה?

סימן רלח

1. מתי כותבין שטר למוכר בלעדי הקונה?

סימן רמא

1. ראה שאלה בסימן קפט'.
2. מתנה נקנית בא' מדרכי הקניינים ציין לפחות ארבעה מקרים שבהם המתנה נקנית כדיבור בלבד.
3. באם היה לו חפץ ביד חבירו ואמר לו מחול, האם מחילתו מחילה? **סעיף ב' בהגהת הרמ"א**
4. מוחל חוב ויש בידו שטר או משכון מה הבעיה אם מהני המחילה וכיצד מכריעים להלכה בדיון זה? (*3) **סעיף ב'**
5. קיי"ל אדם יכול לזכות מתנה לחבירו על ידי אדם שלישי, מה הדין אם אדם מחל לחבירו על חוב שיש לו עליו בפני עדים, האם זכה החייב ואין בעל החוב יכול לחזור בו או לא, אע"פ שהמחילה לא היתה בפני החייב. **פת"ש סק"א**
6. אם עשו קנינים ורוצים המוכר והקונה למחול זה לזה האם המכר בטל?
7. במתנה על מנת להחזיר האם צריך הקנאה חדשה או שממילא היא חוזרת (*5), והאם ניתן לומר לפי זה שאפשר להקנות לולב לקטן בחג הראשון של הסוכות. (*2) **סעיף ו נו"כ**
8. ראובן נתן לשמעון שור על מנת להחזיר והלך שמעון והקדישו והחזירו לראובן האם הוא מוחזר בזה או לא? ומה דינו של השור האם הוא קדוש או לא? (*3) **סעיף ז'**
9. הנותן לחבירו מתנה על מנת להחזיר, והמקבל החזיר רק את דמי המתנה ולא את גופה, האם המתנה עומדת בתוקפה? **סעיף ז' רמ"א**
10. נתן מתנה לחבירו על מנת להחזירו בזמן מסוים, והדבר נגנב או מת. א. האם חייב לשלם לו. ב. האם צריך לשלם לו מה שנהנה מן המתנה (*3) **סעיף ח', ופת"ש ג. מה הדין אם פשע עיין גם סימן שמו סעיף יח וקצות שם**

11. נתן את כל נכסיו לבניו מחיים, כדי שלא תהנה אשתו מנכסיו, האם רשאים הבנים לפרנס את אשתו אהע"ז סימן ק' ס"א, סימן רמא' ס"ה מרדכי כתובות פרק ד' סימן י'

סימן רמב

1. קי"ל שכל הנותן מתנה בין של בריא ובין של שכיב מרע צריך שתהא גלויה ומפורסמת, מה הדין בשכיב מרע שאמר אל תגלו מתנה זו אלא לאחר מותו? סעיף י'

סימן רמג

1. אימתי ניתן לזכות על ידי קטן לאחרים, ואם יש היכי תימצוי שקטן יכול לזכות לעצמו? סעיף טו
2. ראובן זרק חפץ לביתו של שמעון שיקנהו במתנה ונכנס בפתח אחד ויצא בפתח השני ובעוד החפץ באויר חזר בו ראובן האם קנה שמעון? ומה הדין כשזרקו ראובן מגגו לחצר שמעון וחזר בו בעודו באויר האם קנה שמעון? סעיף כד - כה
3. האם יש קניין חצר בקטן, בקטנה? סעיף כג, וסימן רסח סעיף ה בגוי? קצות רצד ס"ק ג ונתיבות בהקדמה לסי' ר או בספינה? סי' רעג סעיף טו

סימן רמה

1. א. פרט המושג של קנין דברים והמקרים שמדובר בנדון זה. ב. קנין "אתן" מועיל או לא מועיל? (3*) סעיפים א-ד, וכן בהגהת הרמ"א סימן רג סעיף א'.
2. ראובן נתן שדה לשמעון בשטר מתנה, ואח"כ החזיר שמעון את השטר לנותן, ומחל על המתנה, האם המתנה בטילה? סעיף ט
3. הפקיר הלוח נכסיו אם גובין ממנו מלוה ע"פ (2*). ומה הדין אם בע"ח זכה מהפקר אם נאמן לומר שזכה מהפקר ורוצה לגבות פעם שניה? סעיף י'
4. א. ראובן זיכה מתנה על ידי אחר לשמעון, וזה שתק ואחר כך צווח שאינו רוצה בה, ובא לוי והחזיק בה, האם זוכה לוי. ב. ומה יהא הדין אם בא ראובן ותפסה מידו של לוי, האם זוכה בה ראובן. סעיף יא

סימן רמו

1. ראובן נסע לעיר רחוקה בהגיעו ליעדו לא מצא אכסניא, אחד מתושבי העיר, שמעון, הזמינו לביתו ללינה ולארוחה למחרת, הגיש שמעון לראובן חשבון ותבעו לשלם לו עבור הלינה והארוחה, ראובן סירב וטען שקיבל את ההזמנה משום שסבר כי מדובר במצות "הכנסת אורחים" ללא תשלום. מי צודק? הסבר. סעיף יז' בהגהת הרמ"א, סימן שפ סעיף א. (בזמננו מי שמסיע את חברו בטרמפ, האם יכול לתבוע תשלום ומה הדין באם אמר לו אכול אצלי או שבור כדי, האם חייב לשלם, האם יש הבדל בין אם ידע שזה של חברו לא ידע (2*).
2. האומר לחבירו בוא ודור בחצרי, האם חייב לשלם? המפרנס יתום האם יכול לתבוע שכרו? האומר לחבירו בוא ואכול עמי האם חייב? (היה אוכל בבית התבשיל בחינם והזמינו לאכול אצלו ותובע?) (נסע לחו"ל לחופשה, ואמר לידידו שיכול לבא לנופש בדירתו, ואחר כך תובע שכרו, האם מגיע?)

סימן רמז

1. מי שהיה במדינת הים ושלח בגדים מעורבים או תכשיטים שונים ואמר לשליח שיתנם במתנה לביתו. היו בהם דברים הראויים גם לבנים ולבנות ואין לו לא אשה ולא בנות. למי השליח צריך ליתנם נמק. סעיף א
2. שכיב מרע שאמר נכסי לקרובי או לקרובתי מי נכנס במסגרת קרובים? ב"י על סעיף א בשם ריטב"א (נמוק"י על ב"ב דף קמג ע"ב)
3. מי שהיה לו בנים מאשה אחת ועמד לשאת אשה שניה והתנה עם בניו שהיו לו מהאשה הראשונה שחצי מהירושה יטלו אותו בניו שיהיו לו מאשתו השניה, ונולדו לו מהאשה השניה רק בנות, האם הבנות נוטלות חצי מהירושה או לא? סעיף א' ברמ"א
4. מחלק נכסיו מחמת מיתה, וכתב שיחלקו יתומי אחותו ויש בהם בנים ובנות, גדולים וקטנים, האם כולם בכלל? סעיף ד

סימן רמח

1. קי"ל נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון.
א. היש חילוק בזה במתנת בריא למתנת שכיב מרע?
ב. היש חילוק אם הראשון ראוי ליורשו או זר.
ג. מה הדין אם גם השני ראוי ליורשו?
ד. מה הדין אם אמר ואחריך לפלוני מעכשיו?
ה. נכסי לך ואחריך להקדש ומכר הראשון האם מה שעשה עשוי או אמרינן כל דלהקדש ככתובים וכמסורים דמי?
סעיף א' בהגהת הרמ"א ונו"כ
ו. היש חילוק בין הקדש להקדש בדין זה?

2. כתב לחבירו שנתן לו ד' אמות ואגבן כל מטלטלין וקרקעות, האם קונה הכל ומה הדין אם היה במטלטלין ספר תורה? סעיף יא

סימן רב

1. א. מהו גדר שכ"מ, האם: א. פיסח ב. סומא, ג. גידם ד. חושש בראשו, ה. כאב עיניים, ו. כאב רגליים, נחשב שכ"מ? סעיף ה
ב. האם צריך החולה לומר שהוא מצווה מחמת החולי? סעיף ו
ג. צוואת שכ"מ שלא נכתב בה שהיה מיושב בדעתו, האם היא תופסת? סעיף ו
2. ראובן שהתנה עם אשתו שאם ימות בחייה תיטול מחצית מנכסיו, והמחצית השנייה יטלו אחיו, ולאחר מכן חלה וציוה שמחצית מנכסיו ינתן לשיבה פלונית ומת ובאי אחיו וביקשו מבי"ד לבטל את הצוואה מאחר ויש בידם שטר התנאים שהתנה ראובן עם אשתו כנ"ל, מה הדין.
3. מתנת שכיב מרע בכל, דקיי"ל אם עמד חוזר. (2*)
א. היאך הדין אם קנו מידו?
ב. היאך הדין אם זיכה על ידי אחר.
ג. היאך דין מצוה מחמת מיתה בכל הדרכים הנ"ל.
ד. מה הדין אם התנה שלא יוכל לחזור
ה. מה הדין אם הודעה? סעיף ג
4. דברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו:
א. מהן התנאים הדרושים כדי שיהיה למתנה דין מתנת שכיב מרע?
ב. באלו מקרים גם במתנת שכיב מרע אם עמד אינו חוזר?
ג. באיזה מקרים גם במתנה במקצת דינה כמתנת שכיב מרע?
ד. מהם ההבדלים בין מתנת שכיב מרע למצווה מחמת מיתה? (4*)
מתנה טמירתא, כתב וזיכה, שיעור מקצת,
5. מה הגדרת גוסס, והאם גוסס יכול לתת מתנה או לצוות מחמת מיתה? (2*) סעיף ו
6. באיזה מקרה אפילו נכתב בשטר לאחר מיתה מהני, ובאיזה מקרה אף על פי שכתוב בשטר היום ולאחר מיתה לא מהני? סעיף יז
7. אדם שמת ומצאו צוואה בביתו, מתי היא מחייבת ומתי לא? (2*) סעיף כה
8. השו"ע פוסק בהלכות מתנת שכיב מרע שאם נתן מטלטלין סתם מעכשיו ולאחר מיתה ולאחר מותו טוענים יורשיו למקבלים הביאו ראיה שהמטלטלין היו בשעת המתנה אין בדבריהם כלום, מה סיבת הדין, ומהו הקושי בדברי המחבר (3*), האם יש הבדל בין מטלטלים לקרקע סעיף נו.

סימן רנב

1. מזון האלמנה והבנות וכן חיוב כתובה, האם גובה ממתנת שכיב מרע? מה הדין אם נשארו הנכסים ביד היורשים (3*) סעיף א
2. מהם הם התנאים הדרושים לדין "מצוה לקיים דברי המת"? האם יש מצוה לקיים דברי אדם שצוה בהיותו בריא, ואחר כך מת? סעיף ב
3. חפץ שנתן במתנת שכיב מרע וחפץ אחר שיש בו דין מצוה לקיים דברי המת - אם קדמו היורשים ומכרו החפצים הללו, מה דינם? האם יש הבדל בין קרקעות למטלטלים (4*) סעיף ב סמ"ע ש"ך (האם יש הבדל בין דבר שזוכין בו מחמת דין מתנת שכיב מרע לבין דבר שזוכין בו מחמת הדין שמצוה לקיים דברי המת)
4. האם אמרינן מצווה לקיים דברי המת במצווה לעשות איסור? גיטין לח ע"א ותוס' ורשב"א שם לגבי פלונית שפחתה, ואחיעזר ג, לה וע"ע פד"ר יז עמ' 263 במילי דעלמא? פת"ש ס"ק א וס"ק ג או בדבר שלא בא לעולם? שו"ת מהר"י בן לב ג, מג, ואחיעזר ח"ג סי' לד
5. אם נשבע לתת מנה לפלוני ומת הנשבע האם יש כאן מצוה לקיים דברי המת סעיף ב בהגהת הרמ"א

סימן רנג

1. מה הדין שכיב מרע שאמר נכסי לבני שמעון הזכרים אם היו לו, ואם לא היו לו יהיו נכסי לבני נפתלי הזכרים. וירדו מיד בני נפתלי לנכסים. ואחר פטירת המצוה נולדו בנים זכרים לשמעון? סעיף לג

2. שטר צוואה שנעשה בערכאות של גויים: א. באיז ענין השטר כשר – סבר ונמק ב. באיזה ענין השטר פסול? צוואה שנערכה שלא על פי דין תורה, האם יש לה תוקף מדין מצוה לקיים דברי המת, או מדינא דמלכותא? מהריט"ץ *החדשות לב, פד"ר ירושלים חלק י עמ' שמו-שנ*
3. א. איזה לשון מועיל בצוואת בריא ואיזה לא מועיל ואם לשונות המועילים בשכיב מרע מועילים גם בבריא. (שכיב מרע שאמר "אני מניח לפלוני חפץ זה", ב"ב קעח:). ב. אם כתב לשון שאינו מועיל האם יש בזה משום מצוה לקיים דברי המת? *סעיף ב' ברמ"א, סימן רנ סעיף כג*
4. האם מתנת שכיב מרע מועיל במקום שקנין בריא לא מהני. *סעיף כ, כא*
5. אם אמר תנו נכסי לחנן ובא אחד ואמר אלי התכון האם נותנים או שיש להסתפק למישהו אחר ואם באו שניים האם יש עדיפות לאחד על השני והאם זה משנה אם אמר מתנה או אמר שחייב לחנן ובאו שניים באותו שם? *סעיף כט*
6. א. שכיב מרע שאמר פלוני יאכל פירות אילן זה ובשעת הציווי לא היו פירות ולפני מיתתו גדלו פירות האם מתנתו קיימת. *סעיף כא', ובפת"ש סקי"ט ב. באיזה אופן יזכה בפירות אע"פ שלא צמחו.*
7. א. צוה בחייו שכן אחד לא יאמר קדיש אחריו אם חייב לשמוע לו? *פת"ש יורה דעה שדמ*
ב. צויה שכל סכסוך שיהיה בענין הצוואה שידון דווקא דיין מסוים אם חייבים לקיים דבריו? *פת"ש רנב סק"א*
ג. צויה שלא יספידו אותו ולא יקברו אותו אם צריכים לשמוע לו? *סעיף ל*

סימן רנה

1. האם יש הבדל בין שכיב מרע לבין בריא לגבי טענת "משטה אני כך"? האם יש הבדל בין שכיב מרע לבין בריא בענין "שלא להשביע את בניו"? *סעיף ב'*
2. הקדיש כל נכסיו ובתוך כדי דיבור אמר אני חייב מעות לפלוני, או כלי זה שייך לפלוני, האם נאמן? *סעיף ג ונו"כ*

סימן רנו

1. האם שתוקי יכול לתת מתנת שכיב מרע? *סעיף א' הגהת הרמ"א*

מתנה כללי

1. פרט כמה מקרים שטוב יותר לאדם המקבל מתנה שהנותן לא יתן לו את הכל אלא ישיר לעצמו מקצת.
2. באיזה קניין אפשר להקנות כספים שאינם נקנים בקניין סודר? *(סיטומתא,*
3. האם הקניינים הבאים הם מהתורה או מדרבנן: כסף, חזקה, משיכה, חצר, יד, הילוך בשבילין, הגבהה, חליפין, אגב וסיטומתא.

אבידה - כללי

1. מהם התנאים שצריכים להיות כדי שיחייבו להשיב האבידה (*2), פרט הטעמים והמקורות. *טור ופרישה סימן רנט בתחילתו*
2. באיזה מקרים חייבים להשיב אבידה לפנים משורת הדין? *סימן רנט סעיף ה*
3. בזמננו אם אדם מצא עט או תיק של חברו האם יכול לעכבם לעצמו ולשלם תמורתם?
4. אם מי שהוא רואה אדם שעולה לרכב ונופל ממנו שטר כסף והרכב נסע, האם יהיה מותר לו לקחת ולהשתמש בכסף הזה, ומה דעתך באם נפל השטר לחצרו של אדם, האם יהיה מותר לו לקחתו לעצמו? *סימן רסח' סעיף ג' ובש"ך שם סק"ב*

סימן רס

1. מצא דבר שאין בו סימן וספק אם הונח או נפל ולקחו, האם מותר לו להשתמש בו (מצא דבר שספק לו אם דרך הינוח או דרך נפילה האם חייב להרים)? *סעיף י, ומה הדין ביאוש שלא מדעת ולקחו, האם מותר להשתמש בו (*2)? ש"ך סקכ"ו ונתיבות סקי"ג והאם בקנין חצר אמרינן גם כן באיסורא אתא לידיה? ש"ך סימן רסח סק"ב*

סימן רסא

2. המאבד ממונו לדעת מה דין הממון ומדוע? *סעיף ד ועיין בסימן שפו*

סימן רסב

1. מה הדין אם מצא אבדה שווה פרוטה, והוול ושווה פחות שווה פרוטה. *סעיף א'*
2. ראובן שראה שנפל חפץ משלושה אנשים ומצאו ואין בו סימן, באוזה אופן חייב להכריז ובאיזה אופן אינו חייב. *סעיפים ב, ד*

סימן רסד

1. מי שירד להציל חמור חברו, ועל ידי זה איבד את שלו, האם בעל החמור חייב לשלם למציל? *סעיף ג*
2. א. שלטון שתפס שני אנשים למאסר ואחד יש לו עו"ד שטפל בשחרורו וממילא שוחרר גם השני, האם חייב להשתתף בהוצאות. (*3) ב. ומה הדין בכל טובה שאדם עושה לחבירו מבלי ידיעתו, האם יוכל לטעון בחינם עשית לי. *סעיף ד*

3. שנים שהיו באים בדרך, ולאחד מהם היה כד של יין ולשני כד של ויסקי ונסדק הכד של ויסקי. ואמר לחבירו שפוך את יינג והציל את המשקה שלי, ואשלם לך את היין. האם חייב או לא. אם עשה כך מדעתו, האם חייב בעל הויסקי לשלם לו. הבא כמה אופנים. **סעיף ה,ו**
4. א. אדם שהיה במצוקה – עצר מונית בסביבה שוממת, נזקק לרופא באמצע הלילה, עזרה בבריחה מהשלטון, והסכים למחיר מופרז. האם האם יכול ראובן לחזור בו, לאחר מכן? (5*) ציין את המקור. **סעיף ז**
- ב. אם הבטיחו לשדכן או למתווך סכום כסף גדול לכשיגמור את הענין האם חייבים לתת לו כל מה שהבטיחו) **סעיף ז ברמ"א**.
- ג. מה הדין באם שילם מראש, האם יכול לדרוש בחזרה? **נתיבות ס"ק ח, פתחי תשובה ס"ק ח**

סימן רסו

1. א. האם חייבים להשיב אבידת גוי? **סעיף א** ומה הדין אבידה של גוי ששומר עליה שומר יהודי והאחריות עליו? **פת"ש ס"ק א**
2. ב. מה דין אבידת רשע לתאבון או להכעיס? **סעיף ב**
3. ג. חפץ שמזיק לציבור האם חייב להשיבו לבעליו? **סעיף ד**
4. ד. למי שייכת מציאת אשתו בניו ובנותיו הקטנים או בן יתום הסמוך על שולחנו?

סימן רסט

1. א. המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, האם מהני כוונה במחשבה, או בעיני שיאמר בפיה? **סעיף א וסמ"ע וש"ך ס"ק א**
- ב. היה רוכב על החמור וראה מציאה, ואמר לחבירו זכה לי בה, כיון שהגביה לו קנה הרוכב, מה הדין אם המגביה טוען שהגביה לעצמו? **סעיף ו**
- ג. מה הדין במקח כשאמר לחבירו קנה לנו סחורה יחד והלך וקנה טוען שקנה רק לעצמו? **סעיף ו ברמ"א**

סימן רע

1. ראובן יש לו בנים גדולים הסמוכים על שלחנו והרויחו סכום גדול בעסק מסחרי או בעבודה אחרת למי שייך הרווח ומה הדין אם מת האב, האם זכאים היורשים האחרים לרשת חלק מהרווחים האלו או לא. **סעיף ב הגהת הרמ"א ובנו"כ**.

סימן רעב

1. ראובן ושמעון שכרו יחד משאית כדי להוביל מטען שהיה לכל אחד מהם. באמצע הדרך אירעה במשאית תקלה, וכתוצאה מכך נאלץ הנהג להוריד חלק מהמטען. המטען שהורד היה במקרה של ראובן, אשר נאלץ לאחר מכן לשכור משאית במחיר גבוה שתוביל את מטענו ליעד. ראובן תבע משמעון להשתתף בהוצאות. שמעון סרב, מה הדין? הסבר. **סעיף יז**
2. אדם שבהמתו רובצת תחת משאו ובעל הבהמה יושב ואומר לחבירו, הואיל ועליך מצוה לפרוק, פרוק. 1. האם קיימת מצוה עליו לפרוק. האם יכול לקבל שכר על פריקה זו? נמק תשובתך. באר גדרי האסור והמותר בקבלת שכר על מעשה מצוה.

סימן רעד

1. המפקיד שדהו או חפץ אחר האם יכול לחזור ולומר הריני חוזר ממה שהפקרתי, או בענין שיחזור לזכות בו מן הפקר. (3*)
- ב. האם יש איזה זמן מסויים לחזרה או לזכיה, הבא מקורות. ג. באיזה אופן יכול לחזור בו, האם מספיק שיאמר אני חוזר בי ממה שהפקרתי או שצריך לעשות פעולה כל שהיא. ג. האם יש הבדל בענין זה בין יאוש להפקר.
2. האם יש חילוק בין הפקר סתם להפקר לזמן.

סימן ערה

1. גר שמת וניח בן שהורתו שלא בקדשוה ולידתו בקדושה, האם הוא יורשו? **סעיף א**
2. השולח שליח לעדור בנכסי הגר והתכוון על ידי עדורו של השליח לקנות השדה, והשליח לא ידע שהשדה של הפקר ולכן לא כוון לקנות השדה, האם קנה השולח את השדה על ידי מעשה השליח. ומה הדין בשלח את השליח להציע מצעות בשדה ולשכב עליהן אם קנה המשלח השדה. **קצות סק"ג נתיבות סק"א**
3. שתי שדות של הפקר ומצר אחד ביניהן ובא אחד והחזיק באחת מהן לקנות אותה ואת הבאר ואת השניה האם הוא קונה את המצר והשדה השניה או לא. ומה הדין אם בא אחר כך איש אחר והחזיק בשדה שניה אם מעמידין השדה בידי השני. **סעיפים ח,ט**
4. גר שמת והיה לו שטר על שדה, ובא אחד והחזיק בשטר כדי לקנות את השדה, האם זכה בשדה? **סעיף יא**
5. הזכר כל ההבדלים בין חזקה של מוכר וקונה לבין מחזיק בנכסי הגר. **סעיף יב והלאה**

6. ראה בית הפקר או של גר שמת וסייד בו קטע האם קנה הבית, ואם ראובן בנה בקרקע של גר ובא שמעון והתקין בו חלונות מי קנה? **סעיף יג**
7. גר שמת ולא השאיר יורשים שהדין הוא כל הקודם זה, ובא אחד ובנה בנין על הקרקע, האם זכה בקרקע, וכן אם בא אחד וגר בבית של גר האם קנה. **סעיפים טו, כא**
8. שאלה ב' סימן קצב'
9. קיי"ל העודר בנכסי הגר וכסבור שלו הם לא קנה. מה הדין בעודר בנכסי הגר וכסבור שהם של גר אחר אם קנה (2*). **סעיף כו**
10. גר שמת ועמד אדם והחזיק בנכסיו כדין, ואח"כ שמעו שעדיין לא מת, והחזיר המחזיק את הנכסים, ואח"כ שמעו שהשמועה הראשונה היתה אמת, ובא אחר והחזיק בנכסים, מי זכאי בנכסים אלו ומדוע **סעיף ל'**

סימן רעז

1. מי שמת ואחר כך מתה אמו והשאירה ירושה ולבן שמת אחים או בנים האם הם קודמים ליורשי האם או לאב? **ב"ב קיד: סעיף ה'**
2. א. האם בן שהוא ממזר או נולד משפחה או כותית יורש את אביו? **סעיף ו**
ב. האם בנים יורשים טובת הנאה שהניח אביהם? **סעיף ו ברמ"א**

סימן רעז

1. א. בן יחיד, האם יש בו דיני בכורת נחלה? **פת"ש סימן רפא סק"ז ב.** האם בכור ממזר נוטל פי שנים בנכסים (האם בן ממזר יורש?) (2*). **סעיף י חכמת שלמה, ומהריט אלגאזי בכורות פרק ח ג.** האם בכור נוטל פי שנים בכתובת בנין דכרין. ד. האם בירושת בן נח יש דין בכורה.
2. א. נאמנות האב לומר בני הוא ובכורי הוא, האם גם כשאינו מוחזק כלל שזה בנו, האם נאמן **סעיף יב.** ב. אב שאמר בני זה בכור הוא, האם נוטל פי שנים. **סעיף יג ג.** האם ברמיזה או בכתיבה אומר בכורי הוא, האם נאמן. **סעיף יד**

סימן רעז

1. א. האם בכור יורש פי שניים בהניח להם אביהם פרה וילדה, אילן והתעבה, דמי שכירות של פרה? **סעיף ד**
ב. מה דין הבכור בשטר עיסקה שחציו פקדון וחציו מלוה? **פת"ש ס"ק ד, ופת"ש ס"ק ו, וע"ע ערוך השולחן ס"ק יב**
ג. האם הבכור מוחזק בחלק הבכורה מרגע מיתת האב או רק מרגע קבלת הבכורה, הוכח? **סעיף ה, קצות ס"ק יב וע"ע אבן האזל מכירה ג,א**
2. האם בכור נוטל פי שניים בכספים שהיו לאביו בבנקים? **סעיף ז, גתיבות סק"ד ופת"ש סק"ד וה'**
3. אחד שמת והניח נכסים משועבדים לכתובת אשה או לבעלי חובות או למס הכנסה או למיסי ארנונה, או נשבע לתת מתנה לחבירו ומת המקבל, (או מכירי כהונה) בכל אלו הדוגמאות האם הבכור נוטל בנכסי אלו פי שנים? (3*) **סעיף י בהג"ה וקצות סקט"ו**
4. האם הבכור נוטל פי שנים בנכסי אביו, חייב לשלם פי שנים בחובות של אביו? במידה וכן, האם ויתורו של הבכור על נטילת פי שנים בחלק מנכסי אביו – למרות שביתר הנכסים נוטל פי שנים – משחררת אותו מתשלום פי שנים על חובות אביו? הוכח זאת. (2*) **ב"ב קכד. סעיף י**
5. האם בכור יכול לתת או לוותר על חלקו קודם לחלוקה, או לוותר לאביו בחיים שלא יעבור עליו ב'לא יוכל לבכר' (2*) **קצות סקי"ג ונתיבות סק"ט**
6. נכסים גנובים שהוחזרו, האם הבכור יקבל בהם פי שנים (2*). **סעיף י' בהג"ה האם יש הבדל בדין ראוי בין בכור לבעל. (2*)**

סימן רעט

1. אדם שאמר על מי שהוחזק שאינו בנו ואומר שהוא בנו האם נאמן **סעיף א**
2. האם יש נאמנות לאדם לומר על מי שהוחזק באחיו או בנו לומר אינו אחי ואינו בני שלא ירשו אותו, האם זה משנה באם יש לבנו בנים? (2*) **סעיף ב**
3. א. פרט כמה הלכות לומדים מהלכתא דיכיר, לפי דברי הפוסקים יש בזה יותר מעשרים עניינים פרט מה שיותר. ב. האם נאמן אדם להכיר יתר יורשיו כגון אח וכדומה. **קצות סק"א**
4. ראובן שהיתה לו משרתת נכריה והוליד ממנה בן, לאחר מותו הוציא הבן כתב ע"י האב שהמשרתת התגיירה לפני לידת הבן. תאריך הכתב והחתימה היה ביום א' תשרי תשל"ז, ותובע חלקו בירושה. לעומתו טוענים שאר היורשים שמאחר והכתב נכתב ונחתם בראש השנה ה"ז פסול! מה הדין? **סעיף ו**

סימן רפ

1. מה הדין בהניח בן ובת ועמם בן שהוא טומטום או אנדריגונוס כיצד מחלקים הירושה? **סעיף ט**
2. ראובן ואשתו ושתי בנותיו שנפלו עליהם הבית ומתו כיצד חולקים את הרכוש, האם זה משנה באם הבנות היו נשואות? **סעיף יב בהגהת הרמ"א, מרדכי מי שמת**

סימן רפא

1. הדין שאח יורש את אחיו כשאין לנפטר ילדים, האם זה ירושה ישירה מאח לאח, או ירושה החוזרת לאבי הנפטר, והוא מוריש לאח? **פת"ש סק"ב, ומפנה לב"י בסימן רנג ודרכ"מ שם**
2. א. מי שהיו לו ב' אחיות ובן אח ונתן מתנה לבן אח וכתב שבזה מסלקו מכל חלק וזכות שיש לו בירושתו והשאר נתנו לבני אחיות מה דינו **סעיף י ות' רשב"א ד, כב, גר"א ב**. מתי ובאיזה אופן מועיל תנאי בירושה? **גר- סימן רפג סעיף א, בכור - קצות סימן רעח סקי"ג, ירושת אשה - גמרא כתובות פג.**
3. לראובן יש בת מאומצת. ברצונו של ראובן הבטיח כי לאחר מותו תירש בתו המאומצת את נכסיו, ולא קרוביו האחרים, כיצד יעשה זאת? **סימן רפ"א ס"ו בהגהת הרמ"א ובכלל סימן רפ"א.**

סימן רפב

1. א. האיסור להעביר נחלה מבן אחד לבן שני. האם זה מהדין או חסידות. ואם מעביר רק חלק מהנחלה לאחד מהבנים בחייו או לפני מיתתו האם מותר. ב. האם יש הבדל בין בן כשר לבן מומר או מחלל שבת בפרהסיא או אם הבן מוסר. ג. אם נותן בשעת מותו לצדקה כל נכסיו או חלקם, האם מותר.
2. א. נותן נכסיו לאחרים שאין רוח חכמים נוחה הימנו, אם דווקא שלא הניח לבניו או אפילו ליורשים אחרים גם כן אין רוח חכמים נוחה הימנו? **פת"ש א (מל' שו"ע ורמב"ם)** ב. אם יש הבדל אם הניח קצת נכסים לבנים או לא ואם נתן נכסיו לצדקה, או לכל דבר מצוה אחר. **פת"ש א**

סימן רפג

1. האם יש דין ירושה מהתורה בגר, מומר, וגוי? **סעיפים א-ב**

סימן רפד

1. האם חובה על בית הדין לחקור אחרי יורשים אחרים שאינם ידועים בזמן שיוורש ודאי רוצה צו ירושה ואם עד אחד או אשה נאמנים לומר שמת כדי להוריד יורש לנכסיו? **סעיף א ברמ"א ש"ך גר"א**
2. מי שמת ולא היו לו כאן יורשים ידועים ובא אחד וטען שהוא קרובו הראוי ליורשו האם נאמן בלי עדים ומה יהיה הדין אם יבוא אחר כך עוד א' ויטען שגם הוא קרוב ואין לו עד? **סעיף א ברמ"א ובגר"א (ועין סימן קלט' ס"ד)**
3. א. אשה שטוענת שמת בעלי או עד אחד מעיד לה, האם היורשים יורדים לנחלה על פיהם? **סעיף ב**
ב. מה הדין אם עדים מעידים שטבע במים שאין להם סוף, האם משיאין על פיהם, והאם יורדים לנחלה על פיהם?
סעיף ד

סימן רפה

1. א. מי שנסע לחו"ל מדעתו ולא ידוע מה אתו האם מורידים קרוב לנכסיו? **סעיפים ג-ד**
ב. ומה הדין אם שמעו בו שמת על פי קול בלבד? **תוספות כתובות קו ע"ב ד"ה בששמעו בתרא**

סימן רפח

1. מי שצווה בשעת מותו שיתנו דקל מסויים לראובן ומת, ולא זוכרים לאיזה דקל התכוון וחלקו שני בניו את הנכסים וכל וכל אחד טוען שמא לא להדקל אשר ברשותי התכוון, ודוחה אותו להשני, האם ראובן הפסיד את זכותו או לא?

סימן רצ

1. האם אפוטרופוס יכול להתעסק בממון היתומים לעצמו ולא ליתנו לאחרים? **סעיף ח**
2. א. ראובן נתמנה על ידי בית דין לאפוטרופוס על יתומים קטנים, כיצד ינהג ראובן אם הוגשה לבית הדין תביעה ממונית נגד היתומים, האם עליו ליצגם בדיון? **סעיף יב**
ב. האם כשר אפוטרופוס להעיד לטובת היתומים? **שם בהגה"ת הרמ"א**
ג. האם אפוטרופוס יכול לחזור בו ולבטל את מינויו, בתוך התקופה שנתמנה לה? הסבר (2*). **סעיף כג (2*)**
3. מי שמינה אפוטרופוס לבניו הגדולים על עזבונו ורוצים הבנים לסלקו האם רשאים לסלקו? **סעיף כו הגה"ת הרמ"א**
4. א. הבא לפחות שלושה דינים, בהם שונה דין אפוטרופוס שהתמנה ע"י בית הדין מאפוטרופוס שמינה אבי היתומים? **סעיף ה, סעיף טז,**

ב. מה דין אפטרופוס בנכסי יתומים לגבי גניבה, אבידה ופשיעה? **סעיף כ**
5. א. אפטרופוס של יתומים שסילקוהו מחמת חשד שנהנה מנכסי יתומים האם משביעין אותו שלא הפסיד מנכסיהם בטענת שמא.
סעיף ה

ב. מתי נאמרת באפטרופוס שבועת המשנה ומתי נאמר באפטרופוסין שבועת היסט. פרט את התנאים שמחייבים שבועות אלו?
סעיפים טו-יט
ג. האם נאמרו הלכות אלו באפטרופוסין של הקדש וצדקה. האם חלים על אפטרופוס זה דיני השומרים (2*)
6. א. אפטרופוס שנתמנה ע"י אבי היתומים או על ידי בית דין וטוען שהוציא כספים משלו לצורך היתומים. אם נאמן ואם יש הבדל אם כספי היתומים נמצאים ברשותו או שכבר נתנם ליתומים. **סעיף כח ונתיבות סקי"ד**
ב. מה הדין אם בנו של אפטרופוס טוען שברשימות של אביו כתוב שהוציא משלו, האם נאמן? **רמ"א**
7. מהי האפשרות שאשה או האם תהיה אפטרופוסית? **סעיף כד** ובאיזה מקרה בית הדין ממנים אותה? **ב"ח סק"ב**
8. ראה לעיל סימן רמ"ו בדין הזון יתום.

סימן רצא

1. שרה שאלה משכנתה רבקה תכשיט שלדברי רבקה היה מצופה בזהב, שרה איבדה את התכשיט, ואז טענה רבקה כי התכשיט היה של זהב טהור, וכי אמרה שהוא מצופה זהב בלבד כדי שלא להשביע את עיני השכנים. ורבקה הוכיחה את דבריה בעדים, האם חייבת שרה לשלם לרבקה דמי תכשיט זהב? ציין מקור (2*) **סעיף ד' וקצות שם**
2. אדם שהשאיל או הפקיד או הלוח או מסר משכון לחבירו והלה החזיר את הפריטים הנ"ל לאשת המפקיד או המשאיל או המלוה האם נפטר מחיובו? **סעיף כא בהגהת הרמ"א, ש"מ ס"ח בהגהת הרמ"א ע"פ מרדכי**
3. התנה שומר חינם להיות כשואל האם היה מתחייב בדבר לבד או צריך קניין? **סעיף כו, ב"מ צד. כר"י בדברים (עי' תוס' נח). קצות. נתיבות. ועיין גם סימן שא סעיף ה' בקצות על תנאי בשבועה. סימן שמ, קצות סק"א**
4. מכניס ברשות אם חייב הנפקד? (2*) **סעיף ג. ב. שומר אם צריך קניין? סעיף ה', סימן שז סעיף א'**
5. מי שעומד בתחנת אוטובוס וביקש מידיד הנוסע לעיר אחרת שיקח אתו חבילה לבנו בישיבה, ושכחו באוטובוס, או שנגנב, או כל אונס אחר. 1. האם חייב הידיד על התשלום של דמי החבילה? **סעיף א. 2.** האם כשעמדו בתחנה ראה שהוא מזיע, קנה לו פחית שתיה, האם השתנה דינו? **סעיף כח. 3.** מה הדין כשיש ויכוח ביניהם, איך אמר לו, מה דינו? **קצות סימן שמ סק"ד**

סימן רצב

1. הגביה ארנק על מנת לקנות דינר אם נקרא שולח יד על הכל? **סעיף ב'**
2. שולח יד על ידי שליח מי חייב השליח או המשלח? **סעיף ה, ב"מ מד. אימתי חייב המשלח, ומה הבעיא בדין זה. קצות ונתיבות שם.**
3. היה בידו מעות של פקדון והשתמש בהם בין ברשות ובין שלא ברשות והרויח בהם למי מגיע הרווח. אם תבע ממנו בעל הפקדון ואמר לו אני רוצה להרויח לעצמי, מה הדין? ומה הדין במלוה ולווה. מה הדין בתובע גולן על הדמים שגזל ממנו (4*) **סעיף ז רמ"א**
4. א. בעל גמ"ח שמפקידים בידו כספים להלוואות ולהשקעות מה דינו לגבי כספים אלו, כשומר או כשואל? ב. האם עצם זכות שימוש בכספים הופך את השומר לשואל או רק אם משתמש בפועל, פרט בשומר אבדה ובשומר רגיל? **סעיף ז, ע"ע נזר התורה טו עמ' רא-רג, מקבציאל לג, עמ' תמח-תנה**
5. המבטל כיסו של חבירו האם חייב? ומה הדין בהרויח כסף של חבירו בלא רשותו? **סעיף ז, וראה גם סימן שלג סעיף ב**
6. מסר פקדון של חבירו לגנבים שבאו אצלו, מתי הוא פטור והאם יש חילוק בין שומר לאינו שומר ומי גרוע יותר (2*) **סעיף ח**
7. א. שומר שבאו גנבים לביתו, וכדי להציל עצמו נתן את כספי הפקדון, האם חייב, או פטור? נמק. ב. מה הדין כשכספים אלו היו כספי פדיון שבויים? **סעיפים ח-ט**
8. א. אדם הפקיד אצל חבירו חפץ והנפקד ערבו עם חפציו הדומים לזה. ונגנב חלק מהם של מי ההפסד. ב. אם שניים הפקידו אצל אחד חפצים שווים ונגנב חלק מהם איך דנים בזה והאם יש חילוק איזה סוג חפץ? (2*) **סעיף י בהגהת הרמ"א. א. (ראובן קבל משמעון עשרת אלפים ל"י כדי להוליכם לעיר אחרת. גם לוי העביר בידי ראובן סכום של אלפיים לירות בכדי להוליכם לאותה כתובת. אם כל הכסף הכניס ראובן לארנקו שבו היו אלף ל"י משלו בדרך התנפלו שודדים על ראובן וטרדו מארנקו סכום של אלפיים ל"י, כיצד יחלק סכום הכסף שנותר בארנקו? הסבר.**
9. מי שהפקיד אצל חבירו סכום גדול של דולרים והנפקד שמע שמחיר הדולרים עומד לרדת האם רשאי למוכרים לפני הפיחות או לא. **סעיפים טז-יח. האם יכול לקחנו לעצמו? סעיף יט.**

סימן רצג

1. ארבעה שומרים שקבלו שמירה לזמן קבוע, האם יכולים השומרים לחזור בהם בתוך הזמן, והאם בעל החפץ יכול לחזור בו בתוך הזמן(2*). **שם ושי, סימן שמא' סעיף א', סימן עד קצות א'**

סימן רצד

1. שמעון שהפקיד אצל ראובן פקדון וכשבא המפקיד לדרוש את הפקדון טען הנפקד שנגנב או נאבד במקום כלשהוא, והמקום היה ידוע כמקום שמתאספים בו אנשים. האם הנפקד יהיה חייב שבועה שהוא דובר אמת ולא פשע או שחייב להביא ראיה אחרת. **סעיף ב,ג**

סימן רצה

1. שואל שהתנה שיהיה דינו כשומר חנם ונגנב הפקדון, והשואל רוצה לשלם, ועדיין לא שילם, ונמצא הגנב, האם השואל זוכה בכסף?
2. ראובן הפקיד אצל שמעון דבר חביב עליו אך בסך הכל שווה פרוטה אחת. שמעון מכחישו או טען שנגנב ממנו. האם חייב שבועה או לא? האם הנפקד צריך שיוודה במקצת ואח"כ ישבע או אפילו כפר הכל? **סעיף ג'**

סימן רצז

1. הפקיד אצל חברו בעדים או שלא בעדים ומת הנפקד, מתי רשאי המפקיד להוציא את הפקדון מן היתומים?

סימן רחצ

1. ראובן הפקיד אצל שמעון ארנק סגור וחותרם ואמר לו שהארנק מכיל דולרים ופשע שמעון בשמירתו ונתחייב בדין כדי שומר חנם. אך הם חלוקים בסכום הכסף שהיה בארנק, המפקיד טוען שבתוך הארנק היו עשרת אלפים דולרים ואילו הנפקד טוען שאינו יודע כמה הכיל הארנק אך אינו מאמין שהיה בו סכום גדול כל כך מאחר והמפקיד אינו אדם אמיד? מה הדין? **סעיף א'**

סימן שא

1. א. מה דינו של שומר שכר שקיבל לשמור עשרה שטרות בעזרה זהובים ופשע בשטר אחר, כמה ישלם לו המפקיד?
סעיף א ופת"ש ס"ק ב ב. מה דינו של שומר שכר שקיבל לשמור במשך עשרה ימים בעשרה זהובים ופשע ביום העשירי? **פת"ש ס"ק ב**
2. המפקיד שטרות של חברו והתנה השומר שיהיה חייב של השטרות בדיני השומרים, האם צריך קנין או מתחייב בדברו בלבד? **סעיף ד', ב"מ צד. ב"מ נח. תוס' שם רמב"ם, עיין רצא שאלה 3**
3. קצג שאלה 3
4. א. בדיני השומרים קיי"ל דאין נשבעים על הקרקעות ועל ההקדש והעבדים, האם נשבעים שבועה שאינה ברשותם או לא. ב. האם ישנה שבועה אחרת כל שהיא או כלל לא. **סעיפים א-ג**
5. השוכר או השואל דירה מחבירו ופשע ולא נזהר ונשרפה הדירה, במה יהיה חייב ובמה יש פוטרים
6. מסר לשומר שכר לשמור אילנות טעונים פירות, ולא שמר כראוי ונגנבו הפירות, האם חייב השומר לשלם לבעלים? **סעיף ה**
7. מה דינם של גבאי צדקה בזמנינו שיש קופות צדקה עירונית, או שכונתית המקבלים צדקה מהתורמים שפשעו בטרם שהעבירו לקופה. האם חייבים להשיב לקופה? ומה הדין שנגנב מהגזברים המחלקים? **סעיף ו ונו"כ, ועיין נתיבות עב סק"ט אם הוא כשומר אבידה.**

סימן שג

1. ראובן הפקיד אצל שמעון חפץ לשומרו כשומר חנם לימים נפלה דליקה בביתו של שמעון, והלה עסק תחילה בהצלת חפציו הפרטיים, ובינתיים נשרף החפץ של ראובן. האם ניתן לחייב את שמעון? ציין מקור. **ש"ך סק"ז, קצות ונתיבות**
2. שומר שכר שפשע בשמירתו ובעליו היו עמו, האם זכאי המפקיד שלא לשלם לו שכרו? ציין מקור. ראובן קבל משמעון חפץ לשמרו כשומר שכר, לבסוף נאנס החפץ על ידי שודדים. שמעון המפקיד שהפסיד את החפץ מסרב לשלם לראובן את שכרו. האם יש הצדקה לסירובו? (2*) הוכח. **בבא מציעא נח ע"א ובהגהות רע"א שם ששולח להגהות מרדכי. ש"ך סימן שה סק"ב, וכאן סעיף ג וש"ך סק"ג וקצות, נתיבות, פת"ש שם ב.** מה הדין בשומר שכר שהתנה להיות כדין שומר חנם ונגנב. האם מגיע לו שכרו? **ש"ך סק"ב** שומר שכר שנגנב או נאבד, האם מפסיד שכרו? **מאירי ב"מ שם, וקצות רכו סקי"א וחזון איש ב"ק ז - יח** שומר שכר שיש לו פטור של בעליו עמו ונגנב, האם מפסיד שכרו? **קצות סימן שה סק"ב**

סימן שד

1. עיין סימן שו שאלה 4

סימן שה

1. ראובן הפקיד אצל שמעון כספים וצ'ק שניתן לראובן, ונגנבו באונס. ואחר כך חזר הגנב בתשובה והחזירם לשמעון השומר. ותבע ראובן את שמעון שיחזיר את הכספים ואת הצ'ק ואמר שמעון איני יודע היכן הם מה הדין. **גמ' ב"ק ק"ח ע"ב למטה, הגהות רע"א כאן.**

סימן שו

2. האם אומן קונה בשבח כלי? (3*), א. האם זה קנין גמור או משכון בעלמא. ב. לסוברים שקונה, האם גם בהשביח קרקע שייך לומר שאומן קונה בשבח. ג. אם יש הבדל בין קבלן לשכיר. ד. למ"ד אין אומן קונה בשבח כלי האם יש אומן שקונה בשבח כלי לכו"ע. (ראובן מסר לחייט בד כדי לתפור ממנו חליפה החייט דרש סכום של 2000 ל"י עבור העובדה. לאחר שסיים את עבודתו דרש תוספת של 1000 ל"י בטענה שהמחירים עלו. ראובן סרב לשלם את התוספת למרות שהוזהר בעובדה שהמחיר עלה בשיעור זה, בטענה כי סיכמו על מחיר נמוך יותר, כתוצאה מכך סרב החייט למסור לראובן את החליפה. הצדק עם מי? הסבר). **סעיף א' חכמת שלמה**
3. האם יכול בעל החפץ לומר לאומן תן לי דמי המוצר או האם האומן יכול לומר לבעל הבית טול דמי החפץ. אם לא רוצה לקחת, האם חייב לשלם, והאם יש בזה משום בל תלין. **בל תלין – קצות כאן סק"ג ועיין סימן שלט קצות סק"ג**
4. א. מה הדין אם נתן לנגר עצים לעשות ריהוט טוב ועשה ריהוט גרוע, האם יכול לדרוש את העצים כמו שנתן לו. **סעיף ג'**
ב. נתן בהמה לטבח ונבלה, מה הדין בודאי ובספק (2*) **סעיף ה'**
ג. נתן דולרים לבדיקה ואמר לו טובים הם, ונמצאו מזוייפים (3*). **סעיף ו'**
5. אומן ששינה ממה שצוהו בעל החפץ, ועשה דבר אחר או צבע בצבע אחר האם חייב בעל החפץ לשלם לאומן. **סעיף ג'**
6. אומן ששבר כלי האם חייב לשלם, האם יש בזה לפנים משורת הדין לוותר לאומן והאם יש הבדל בין אומן עני לאומן עשיר והאם חייב לשלם לו שכר עבודה. **עיין סימן שד ס"א – ט"ז וסמ"ע**
7. נתן מעות לסופר לכתוב ספר תורה, מי משלם את ההגהה? **סעיף ח**

סימן שז

1. א. מה הדין בשומר חנם על חפץ, ומסרו מדעת הבעלים לשומר שכר לשמור ונגנב או שאבד, למי ישלם השומר שכר? **סעיף ה, פת"ש א**
ב. שוכר בית שביטח הבית בחברת ביטוח ושילם דמי הביטוח, ונשרף הבית, מי זוכה בדמי הביטוח (2*)? **עיין באור שמח הלכות שכירות פרק י ופתחי חושן חלק ד פרק ו סעיף יט**
ג. המשכיר בית, והשוכר קיבל אחריות על שריפה, והמשכיר עשה ביטוח נגד שריפות, ונשרף הבית, האם השוכר חייב לשלם אף על פי שהביטוח משלם למשכיר? **שם ומשפטיך ליעקב חלק ב סימן לב**
2. מה הדין שכר פרה ונולד בה מכה בפשיעת השומר שלא מחמת מלאכה וסוף המכה להבריא. **סעיף ו**

סימן שח

1. א. השוכר פועל סבל, והעמיס עליו יותר ממה שרגיל לסחוב, והוזק, האם השוכר חייב בנזקיו? ומדוע? **סעיף ז**
ב. השוכר רכב להובלות והטעין עליה יורת מהמשקל המותר והרכב ניזוק, מה דין השוכר? פרט? **סעיף א**

סימן שי

1. מי ששכר מכונית מחבירו למספר ימים כדי להגיע למקום מסויים ובחזרתו נגרמו עיכובים ותקלות והתעכב ימים נוספים. 1. באיזה עיכובים ותקלות אין מחייבים אותו לשלם עבור הימים הנוספים ובאיזה מקרים מחייבים? 2. במקום שחייב לשלם האם הוא ישלם את הסכום המלא או ישלם כפועל בטל (המכונית עומדת ולא נוסעת)? **סעיף ג**
2. ראובן שכר מונית לנסיעה מיוחדת מתל אביב לירושלים, במחיר 1000 ל"י בהגיע לשער הגיא חלה תקלה במונית וראובן נאלץ להזמין מונית מיוחדת מירושלים שתקחהו ליעדו. עבור המונית השניה שילם ראובן 700 ל"י. בעל המונית הראשונה דרש מראובן שישלם לו לפחות את מחיר הנסיעה מתל אביב לשער הגיא בסך 500 ל"י. ראובן מוכן לשלם לו רק 300 ל"י (כסכום ההפרש בין מחיר הנסיעה מת"א לירושלים, לבין הסכום ששילם עבור הנסיעה משער הגיא לירושלים) הצדק עם מי? ציין מקורות. **גיטין עג. קצת ענין דומה סעיף ג' בשו"ע ובהגהת הרמ"א**
3. מה הדין שכר רכב מחברת השכרה ליום שלם, ובחצי היום נתקע הרכב, האם משלם על חצי היום השני, ומי ישלם את שכר הגרר.

סימן שיב

1. ראובן השכיר בית לשמעון לתקופה של שנתיים, ובתוך הזמן הציע שמעון לראובן שיפנה את הבית ויחזירנו לו, וראובן הסכים, או להיפך ראובן ביקש משמעון שיפנה לו את הבית, ושמעון הסכים, האם יכולים לחזור בהם או לא?
2. המשכיר בית לחברו לשנה וקבעו גובה השכירות ובנתיים עלה שכירות הבתים. האם המשכיר יכול לדרוש יותר, ומה הדין אם נחרב ביתו של המשכיר, האם השוכר חייב לצאת. או אם מת השוכר האם יורשיו חייבים לשלם עד תום שנת השכירות?

סעיף א'

סימן שיג

1. חצר המושכרת או המושאלת, קונה לשוכר ולשואל או למשכיר ולמשאיל? (2*) והאם יש הבדל בין מציאה שנפלה בחצר לבין מעות? סעיף ג ונו"כ וסימן רסח

סימן שטז

1. א. שכר בית מחבירו לשלוש שנים ובתוך השנים האלו השכיר הבית לאחר במחיר יותר גבוה, למי שייך הרווח הזה? סימן שסג סעיף י בהג"ה, ועיין רעק"א כאן ב. ומה הדין אם רוצה השוכר להחזיק בדירה עד תום המועד ולהשאיר ריקה ולהמשיך לשלם את השכירות? סעיף א ונו"כ
2. חמשה אנשים שלמו לנהג מונית עבור נסיעה של אלף שח, שני נוסעים ירדו בדרך והנהג העלה שני נוסעים חדשים וגבה מהם מאתיים שח עבורו, הנוסעים טוענים כיהכסף הזה שייך לחברים ששילמו עבור הנסיעה ולא נסעו, הדין עם מי? סעיף א
3. ישיבה הנמצאת במבנה בשכירות מוגנת. האם רשאית להשכיר לכולל שאינו שייך לישיבה להשתמש בנכס המושכר. למי ישלם הכולל דמי שכירות, לבעלי המבנה או לישיבה? סעיף א
4. שיב' שאלה 2
5. ראובן ושמעון שכרו דירה בשותפות ומבקש ראובן להשוכי אדם אחר במקומו, האם יכול שמעון להתנגד והמקור לכך.

סעיף ב

סימן שיט

1. הכניס סחורה לבית חבירו או למחסן של חבירו שלא בידיעתו או שפשוט הטעה אותו ונעלם. האם יכול בעל הבית להוציא החפץ למקום הפקר, ואם עליו להודיע לבעלים?

סימן שכא

2. בקיץ הזה יש מצב מלחמה בדרום הארץ בעיקר. א. מה הדין במי שסיכם עוד לפני כמה חדשים צימר לתחילת החופש הגדול בדרום הארץ וכעת מתוך פחד אינו יכול לנסוע ורוצה לבטלו? ב. מה הדין באם טרם שילם ורק הזמין, ואיך הדין באם כבר שילם, האם על פי הדין יכול לתבוע בחזרה את הכסף? סעיף א (ועיין ברמ"א סימן שלד שה"ה לשכירות)

שכירות כללי

3. משכיר ושוכר, מי נקרא מוחזק לגבי תשלום השכירות, גובה השכירות, סיום זמן השכירות. שיז', שיב.

סימן שלב

1. שכר פועלים בשכירות או בקבלנות וסיכם לשלם ארבעה במקום שכולם משתכרים בשלושה, אם חייב לשלם להם ארבעה, ומה הדין בשדכנות? ש"ך סק"ח

סימן שלג

1. א. קימ"ל פועל יכול לחזור בו וידו על העליונה, פרט מקרים שאינו יכול לחזור בו כלל, ומתי יכול לחזור וידו על התחונה? סעיף א בגר"א ש"ך ה' ונתיבות ב' וסעיף ג וש"ך י"ד וס"ד.
ב. כלא בהמת חברו ובטלה ממלאכה אם חייב לשלם קצות סק"ב
ג. כלא עבד חברו ובטלו ממלאכה אם חייב לשלם קצות סק"ב
2. הלכה ידועה שפועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום. מהם ההבדלים בין פועל לקבלן ומהם המקרים שגם פועל אינו יכול לחזור בו. ומה הדין במלמד תינוקות או סופר ומה הדין אם השתעבד הפועל בקניין הסבר את הטעמים? סעיפים ג - ז
3. השוכר פועל וחוזר בו או הפועל חזר בו, באיזה מקרים יש חיוב א' לשני ובאיזה מקרים בעה"ב חייב לשלם את מלא השכר ובאיזה מקרים כפועל בטל? (2*) מה הדין בשליח שנשלח להביא איגרת שהלך חצי מהדרך והפסיק אז את שליחותו. סעיפים א, ב וכו'. עיין גם סימן שלה, נתיבות סק"ג
4. פועל שהתחיל במלאכתו, ואח"כ דורש תוספת שכר, ואומר שאם לא יוסיפו לו יחזור בו לגמרי, האם יכול לחזור בו? רמ"א סעיף ד, ופת"ש ד

5. פועל שעובד בחינם אצל בעל הבית האם יכול לחזור בו בחצי היום בדבר האבד, והאם מורה שחוזר בו באמצע שנת הלימודים מיקרי דבר האבד. *סעיף ה בהג"ה ש"ך ונתיבות, סעיף ו בהג"ה וקצות סק"ח בסוף*
6. פועל שנשר לפרק זמן מסוים, ונפל למשכב למשך מספר ימים – האם חייב בעל הבית לשלם לו "דמי מחלה" עבור התקופה שנפל למשכב? *סעיף ה' בהג"ה*
7. האם רשאי מלמד תינוקות או מורה להתפטר בתוך תקופת עבודתו? ציין מקור ונמק. *סעיפים ו, ח בהג"ה*
8. פועל שיכול לחזור בו בחצי היום. אם עשה קנין האם ישתנה הדין? אם הולך לעבוד אצל אחר האם יכול לחזור בו? *ש"ך סקי"ד וקצות סק"ה, פת"ש סק"ד*
9. אמר לאומן עשה לי דבר פלוני, ועשאו האומן והקונה לא רוצה לקחתו, האם מחויב לשלם, וכמה? *סעיף ח*
10. מלמד או מורה שפוטרו בתוך תקופת עבודתו על ידי המעסיק, במכתב פיטורים או בעל פה, האם זכאי המעסיק לחזור בו מן הפיטורים ולדרוש ממנו לחזור להשלמת תקופת עבודתו? כיצד הדין בפועל בכגון זה. הסבר. (בעל הבית ששכר פועל ושילם לו מראש ואח"כ אמר לו לך ממני, האם חייב להחזיר מה שקיבל ולא עבד? מה הדין אם אמר זאת דרך כעס?) *סעיף ח בהגהת הרמ"א. ועיין שאלה 3*
11. מלמד שהפסיק את לימודיו בישיבה באמצע השנה, ועזב עם תלמידיו. האם צריך להחזיר שכרו שכבר קיבל מהישיבה
12. פועל שקבל את שכרו מראש לכל תקופת עבודתו, האם יכול לחזור בו בחצי היום? *קצות סוף סק"ה, נתיבות סק"א*
13. אדם שעבד במוסד בתנאים מסויימים שנה אחת ואחר כך המשיך שנה שניה, אימתי אמרינן שזה לפי התנאים הראשונים, ומה הדין אם התחלפו מנהלי המוסד, ומה הדין בשוכר שהמשיך בשנה שניה מבלי לדבר על תנאים. *סעיף ח' בהג"ה*
14. ראובן חתם חוזה עבודה לשנה עם חברת הי-טק הנ"ל קיבל משכורת חודשית ותנאים נלווים נוספים כגון רכב, מגורים וכד'. מה דין השכירות והתנאים הלנויים לאחר שנה כאשר: א. הנ"ל המשיך לעבוד ללא כל דיבור על תנאי העסקתו. ב. כאשר סיכמו שהמשכורת תמשיך כדאשתקד ולא דיברו על התנאים הנוספים. ג. כנ"ל ונעשה שינוי בגובה המשכורת. *שם*
15. אברהם מסר כתב יד ליצחק כדי שיקליד לו, וסיכמו מחיר. לפני שיצחק התחיל בעבודה, חזר בו אברהם ורוצה את כתב היד בחזרה. האם יכול לחזור בו?

סימן שלה

1. המלמד תורה את בן חברו, שלא מדעת האב, האם חייב האב לשלם לו? (2*) חלה התלמיד האם יקבל המלמד שכרו על ימים אלו? *סעיף א בהגהת הרמ"א.*
2. א. ראובן שכר פועל להביא לו שליחות והלך ולא מצא האם יקבל שכרו? *סעיף ב*
ב. ראובן שכר נהג לחודש ימים ומת ראובן לאחר שבועיים כמה יקבל הנהג? *סמ"ע ס"ק ז ונתיבות ס"ק א ופת"ש ס"ק*

ב

סימן שלו

1. שכר פועל האם יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך. *סעיפים א, ב, ג.*
2. לקח אצל חנוני בהקפה, האם יכול לשלם לו אחר כך בשוה כסף. *ט"ז (בשם רש"י)*
3. השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חברו, האם יכול לשלם לו את שכרו בשוה כסף. והאם יש הבדל בין משלם לו שוה כסף לבין נותן לו דבר מאכל? (2*) *סעיף א, סמ"ע סק"ג, ש"ך סק"ב*

סימן שלט

1. האם עובר בבל תלין? א. שוכר קרקע? *סעיף א ב.* שוכר דירה? *קצות סק"א ג.* שותפים בחנות שאחד מהם מנהל בפועל את החנות והוא לא שילם את שכר הזבן בזמנו מתוך הכסף שהצטבר בקופה? *סעיף ז*
2. שכרו ליום ערב שבת האם עובר על בל תלין באם לא פרעו מאחר ובל תלין אינו אלא בבוקר ראשון והוא שבת?
3. א. שכר פועל בעצמו או על ידי שליח ותבע הפועל שכרו בעצמו או על ידי שליח, מתי עובר בבל תלין ומתי לא. ב. שכר פועל לעבודה ביום שישי, מתי עובר בבל תלין. ג. ירד לשדה חברו שלא ברשות ועבד, האם עובר עליו המעביד בבל תלין.

סימן שמ

1. השואל רכב מחבירו ובדרך מחבלים רגמו אותו באבנים. האם נחשב מתה מחמת מלאכה? ומה הדין אם החום עלה ברכב והנהג המשיך לנסוע וזה גרם להפסקת המנוע? (2*) אם ליסטים תפסו ממנו את המכונית, האם נחשב כמתה מחמת מלאכה? (במתה מחמת מלאכה, באיזה אופן נאמן בשבועה ובאיזה אופן לא) *סעיף ג*
2. א. השואל בהמה ממתי חייב באונסין ובמזונותיה? וממתי המשאיל לא יכול לחזור בו? *סעיף ז, וס' רצא סעיף ה, וס' שלח סעיף*

ז

- ב. כחשה הבהמה מחמת חוסר מזון, או מלאכה, האם חייב השואל לשלם הפחת? **סעיף ב**
3. מתה הבהמה לאחר שעשה בה מלאכה ואינו יודע אם מתה מחמת מלאכה, נחלקו הפוסקים האם חייב לשלם, מהם צדדי הספק, ואיך מתיישבים הדברים עם סוגיית שומר שמסר לשומר. הרחב בביאור הענין. **ש"ך סימן רצא סקמ"ד וקצות סק"ג**
4. אדם ששאל מכונית מחבירו והלך המנוע, והשואל אינו יודע מחמת מה הלך, האם חייב לשלם?

סימן שמא

1. שואל שמת האם הבנים חייבים כשומר שכר או כשומר חנם? **סעיף ג** (מה הדין במלוה על המשכון)
2. יתומים שהניח להם אביהם פרה שאולה ונשתמשו בה בתוך ימי שאלתה ומתה האם חייבים לשלם את הפרה או לא ומה הדין אם נגנבה או נאבדה? **סעיפים ג, ד** ומה הדין בעיסקא? **סמ"ע סק"ו**
3. מי שמת והשאיר פרה שאולה והבנים חשבו שהיא של אביהם ושחטוה ואכלו את הבשר, באיזה אופן ישלמו במחיר מוזל, ואיזה חלק בפרה ישלמו במחיר מלא בכל מקרה.

סימן שמג

1. א. שואל או שוכר לזמן וכלתה הזמן של שמירתן והניחו מלהשתמש ונגנב או נאנס מה דינם? **סעיף א**
- ב. מה הדין בחנווני ושולחני שהפקידו אצלם מעות לזמן? **רצב סעיף ז ועי' פד"ר א עמ' 189**
- ג. מה הדין בדמי אבידה שהשתמש בהן, ואחר כך החזירן ולא השתמש? **סימן רצב, סמ"ע סקט"ז (עי' סימן רסו סעיף כה)**
- ד. מה הדין בשואל שלא מדעת, והחזיר שלא מדעת האם עדיין חייב באחריות? **סמ"ע סקט"ז**

סימן שדמ

1. השואל כלי ונשבר, והוקרו השברים, ועתה שוים כשווי כלי שלם כפי שעת השאלה, אלא שעתה בגלל שהוקרו אין המשאיל יכול לקנות בדמי הנזק כלי שלם, כיצד ישלם המזיק בכה"ג? **סעיף ב, סמ"ע סק"ו ועי' בקצות ונתיבות רצא סק"א ובמחנה אפרים נוק"מ סימן א, ואו"ש שכירות ג, ג**

סימן שמו

1. א. נוטע של העיר והשאיל או השכיר, האם נקרא שאלה בבעלים? **סעיף יב**
- ב. מה הדין האידנא בפועל של העירייה?
- ג. שליח ציבור לקהל, האם נחשב שאילה בבעלים? **סעיף יג ברמ"א**
2. מה הדין באשה ששאלה פרה ואח"כ נישאת ופשע בה הבעל? **סעיף יז**

סימן שמח

1. הגוזל או גונב מחבירו רק כדי להרגיז אותו או אפילו בכוונה לשלם לו יותר, אם מותר? **סעיף א**
2. א. הגונב או הגוזל מגוי, האם עובר על איסור, ואיזה איסור? **ש"ך סק"ב ונתיבות סק"א וסימן שנט ש"ך סק"ב ב**. האם יש חיוב השבה כשגונב מגוי? **גר"א סק"ח מתוספתא ונתיבות סק"א ועיין שער המשפט סק"ב** ומה הדין בעיר שרוב ישראל והגוי יודע שישראל גנבו, אבל לא יודע מי גנב? **עיין ב"ח סימן רסו סק"א ג**. האם מותר להטעות את הגוי, ומה הדין כשהטעה את עצמו? **סעיף ב ברמ"א ד**. האם מותר לגנוב דעת גוי? **סמ"ע סק"ו וגר"א סק"ג**
3. קי"ל, אין שליח לדבר עבירה. מה דין כאשר השליח עברין, האם יתחייב השליח? **רעק"א סימן קפב**
4. שליחות לדבר עבירה בגניבה: א. שלח אדם לגנוב חפץ מבית הבעלים, האם תחול השליחות? ומה הדין בגונב עבורו ועבור חברו? **סעיף ח וקצות סק"ג ופת"ש סק"ז מבבא מציעא ח ע"א שותפין שגנבו ורש"י ותוספות שם**
5. שני גנבים אחד עלה על סולם והוציא מהבית וזרק לחבירו והשני לקח וברח, מי חייב בגניבה, הראשון השני או שניהם? **סעיף יז**

סימן שמט

1. אשה שהשאילה לחברתה חפץ ויצא קול שנגנב החפץ ובעלה של השואלת מודה שידע מהשאלה והחפץ גם בא לרשותו ולהאשה אין ממה לשלם ומתה מי יהיה חייב לשלם. **סעיף ב'**

סימן שנא

1. החופר בור בשבת ואחר כך נפל בו שור או חמור האם הוא חייב? **הר צבי או"ח חלק ב סימן א אות ט וברכ"ש ב"ק סימן יז**

סימן שנג

1. קיימא לן: יאוש ושנוי רשות קונה, היכי תימצי שמכירה לא תחשב כשנוי רשות?
2. א. באיה אופן קונים כשיש יאוש ושנוי רשות? **סעיף ג** והאם קונה ביאוש בלבד? **סעיף ב ב**. גנב והתייאשו הבעלים וקידש הגזלן בחפץ הגנוב אשה, האם מקודשת? **סמ"ע סק"ג, ועיין אבן העזר סימן כח סעיף א**

סימן שנד

1. גנב שגנב כבשה והשביחה כשהיתה ביד הגנב, באיזה מצב יהיה השבח שייך לגנב ובאיזה אופן יהיה השבח שייך לבעלים
2. א. מפני מה אין שמין לגנב ולגזלן ומה הדין באם הבעלים רוצים את השברים והאם יש הבדל באם נשתנה שם החפצא על ידי השינוי או שנפחת סתם. (גזל חפץ מחבירו ונשבר, הגזלן רוצה להחזיר את החפץ השבור ששויו פחות וישלים את המחיר שהיה שווה לכתחילה והנגזל מסרב, איך הדין?) *3 סעיף ה
- ב. מה הדין במזיק? סי' שפו
- ג. גנב בהמה והתיקרה בשעת העמדה בדין לפי איזה זמן ישלם? סעיף א

סימן שנו

1. א. מה היא "תקנת השוק" בגנב, ובאלו מקרים לא נתקנה תקנה זו? סימן שנו כולו.
- ב. מה הדין במתנה, האם על כל דבר חלה תקנה זו (*2)
2. מה הדין הקונה מגזלן ואח"כ באו הבעלים ודרשו את הגזילה בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש? א. בקרקע ש"ך סק"ז ב. בספרים קצות סק"ג ג. אם אמר הקונה לטובה נתכוונתי סעיף ב ברמ"א ד. קנה ספר תורה שניצל מהשוואה באירופה ונמצאו יורשיו? פד"ר א 170 אמנם עי' קול מבשר ח"א סי' נו, וישכיל עבדי ו חו"מ כ

סימן שנו

1. קיי"ל כל המטלטלין בחזקת מי שהן תחת ידו, והטוען על חברו שלי הוא, צריך להוכיח פרט לדברים העשויים להשאיל ולהשכיר היש חילוק בין יצא לו שם גנבה בעיר ללא יצא לו שם גנבה? סעיף א

סימן שנח

1. ראובן ושמעון מתגוררים בבית אחד. האם מותר לראובן לקחת לעצמו חפץ או דבר מאכל משל שמעון, מבלי ששמעון יודע על כך, אע"פ שראובן בטוח ששמעון יתרצה לכשידע? ציין את המקורות והסבר ש"ך סק"א וקצות סק"א

סימן שנט

1. א. האם מותר לקחת חפץ של חברו, על מנת לתת לו חפץ אחר טוב יותר? סעיף ב
- ב. נתן לצורף שרשרת זהב ישנה ע"מ שיתוך אותה ויצור ממנה שרשרת חדשה, האם מותר לצורף להשתמש בזהב זה לצורכו, ולעשות לבעל השרשרת שרשרת חדשה מזהב אחר באותו הטיב והכמות? פת"ש סק"ג

סימן שס

1. ראובן בנה בנין, רובו על מגרש השייך לו, ומיעוטו על מגרש השייך לשמעון. כשתבע שמעון את ראובן לדין, הסכים ראובן לפצותו בערך המלא של הקרקע ואף למעלה מזה, שמעון התנגד ודרש שראובן "יחתוך" את חלק הבנין במגרש השייך לשמעון, כיצד נפסוק? סעיף א בהגהת הרמ"א
2. מה הדין אם גזל שווה פרוטה ונאבדה הגזלה ושוב הוזלה, ואין שווה פרוטה. סמ"ע סק"ח.

סימן שסא

1. גזל חפץ ומכרו לאחר או נתנו במתנה, אי חשיב שינוי רשות? ואם נתנו לקטן, האם חשיב שינוי רשות? סעיף ה, וסימן שסג סעיף ג, ובקצות שם סק"א לגבי קטן

סימן שסג

1. עיין סימן שטז שאלה 1
2. דין 'הרי שלך לפניך': א. גזל אתרוג שהיה שווה הרבה לפני סוכות והחזירו לאחר סוכות. האם יכול לומר לו הרי שלך לפניך? פת"ש סק"א וערוך השולחן סק"ו שואל ומשיב תליתאה ג, לג ב. גזל סחורה לפני היריד והחזירה לאחר היריד, מה דינו? פת"ש שם ומשיב דבר ח"ג סימן טז
3. א. הגזול מחבירו בהמה, מכונית, עבד, ספינה, השתמש בהם והחזירם, כמה ישלם עבור השימוש? סעיפים ג-ה (לגבי מכונית עיין במאמר בנור התורה יט עמ' צג-צט)
- ב. ומה הדין כשהגזלן השכירם לאחרים וקיבל שכר? סעיף ה בהגהת הרמ"א

סימן שסד

1. נכנס לבית חבירו ולקח כלים ויש רק עד אחד שמעיד שלקח כלים ולא יודע כמה לקח. בעל הבית טוען שלקח 20 כלים, והוא מודה שלקח 10 כלים, והם שלו. מה הדין? סעיף ו

סימן שסה

1. אברך שביקש לעשות צדקה באמצע הסדר ונכנס למלתחה כדי להוציא מכיס חליפתו כסף, וטעה והכניס ידו לכיס של אחר. ובסוף היום ראה שטעה אך לא יודע למי להחזיר. ותלה מודעה בשיבה 'למי שחסר חמישים שח שיפנה אליו' מה הדין כגון זה: 1. אף אחד לא פונה אליו? כשאף אחד לא נענה ולומר מונח עד שיבוא אליהו. בידי מי מונח, בית הדין או אצלו עד שימצא מי שהוא ורצונו לצאת ידי שמים? **סעיף ב בסוף דברי רמ"א (שאלה זו שייכת יותר לסימן עה) ועיין בספר יבא ידיד סימן קסה, כמו כן יש לדון מצד גולן בשוגג ויש לדון בגזילה בשוגג - קצות סימן כה סק"א ואור שמח גזילה ב - ג**

סימן שסח

1. לסטים ישראל או גוי ששדד את ישראל אחר, ועמד אחד והציל מידו. האם הוא חייב להחזיר לבעלים או לא? ומה הדין במציל מיד גנב גוי או יהודי (**ש"ך וקצות**)
2. גוי גזל חפץ מישראל ובא ישראל אחר וגזלה ממנו, אם צריך להחזיר לנגזל? (**עי' גמ שסא ה**)

סימן שעד

1. ראובן גזל שדה של שמעון ומכרו או נתנו ללוי ואחר כך קנאו משמעון, באיזה אופן יתקיים ביד לוי ובאיזה אופן יחזור השדה לבעליו?

סימן שעה

1. אדם שירד לבית חבירו ושיפצו וסיידו שלא מדעתו, האם חייב לשלם לו? או מה הדין אם טוען בעל הבית שלא היה מסייד כלל או שטוען עשית בחינם, האם שומעים לו? (**2***) **סעיפים ג-ד, וע"ע חזון איש ב"ק כב, ו**
2. א. מה דין יורד לשדה חבירו ברשות או שלא ברשות? **סעיפים ג-ד**
ב. מה דין הבעל בנכסי אשתו ושותף בשדה שיש לו חלק? **סעיף ה**

נזיקין כללי

1. א. מה מקור האיסור להזיק ממון חבירו? **קהילות יעקב ב"ק סימן א**
ב. האם אומרים ספק איסורא לחומרא, או המוציא מחבירו עליו הראייה מתי ומדוע? **שו"ת חת"ס יו"ד סי' רמא**
2. אדם שהוציא הוצאות עבור ארוסתו בסעודה גדולה ואחר כך חזרה בה, האם חייב לשלם? **אה"ע סימן נ' סעיף ג**
3. ראובן גר מעל שמעון בבית משותף. מערכת המים דלפה וגרמה לקילוף הסיד והטפטים בדירת שמעון האם ראובן חייב לשלם, ומה הדין במקרה שראובן לא ידע מהדליפה, אם חייב? שמעון טוען שאין אפשרות להחליף רק את הטפטים שנפגעו כי אין אותו הדגם בשוק אלא צריך להחליף את כל החדר האם הוא חייב? ומה הדין אם הקבלן שבנה את הבית אשם בדליפה?
4. אדם מועד לעולם.
א. האם הוא לגבי חיובו בכל חמשת תשלומי חבלה. (**2***) **סימן תכא סעיף ג' ועיין הגר"א ג', סעיף יא'**
ב. האם גם לגבי דינא דגרמי אמרינן אדם מועד לעולם. **סימן שפ"ד סימן ו, סימן שח קצות ס"ק ב'**
ג. האם יש הבדל ברשויות שונות. **סימן שעה גר"א אות יז, סימן תכא ח'**
5. אדם המזיק באונס לשיטת התוספות פטור. הבא 2 ראיות לחיזוק הסברא הזאת. ולדיעה שסוברת גם באונס חייב, איך יסביר את מאמר חז"ל במסכת בבא קמא כשנתקל אנוס הוא ומשום הכי בתקל ונפל הכד ובשעת נפילתו הזיק פטור, מדוע פטור? **תוספות ב"ק כז ע"ב, ורמב"ן ב"מ פב ע"ב**
6. הבא שלש דוגמאות שבהם משלם הבעלים מה שנהנת בהמתו וטעמיהם. האם כשמשלם מה שנהנית משלם מעדית בינונית או זיבורית.
7. חבלה בזמן הזה מה גוביין?
8. האם יהיה מותר לאדם להוריד תוכנית מהאינטרנט בזמן שידוע שמשדר גנב את התוכנה.
9. במה נשתנה העדאת עדים על נזקים ביחס לשאר תביעות ממוניות. **סימן תח**
10. קימא לן דבור פטור על כלים, מה הדין לגבי מים, וכן לגבי תבואה, שנפלר לבור ונתקלקלו? **בבא קמא י ע"א תוס' ד"ה שייר טמון, פנ"י ומרומי שדה שם**
11. במה שונה פלגא נזקא קנסא משאר קנסות, ציין לפחות שני הבדלים? **רשב"א בק לג ע"א ד"ה הקדישו**

סימן שעח

1. החנה את רכבו במקום האסור בחניה. חבירו לא ראה את הרכב ופגע בו. לשני הרכבים נגרם נזק, מה הדין? **סעיף ו-ז**
2. נפל מהגג והזיק. האם חייב לשלם? **סעיף ב, וסימן תכא סעיף יא**

סימן שפ

1. עיין סימן רמו
2. ספינה שעמדה להשבר מכובד המטען, וקם אחד והשליך חפצים לים האם חייב לשלם? ס"ד

סימן שפא

1. חמישה שישבו על ספסל ולא נשבר, ובא אחרון וישב ונשבר, מי חייב לשלם? סעיף א
חמישה הניחו חבילות על בהמה ובא אחרון והניח חבילתו ומתה, מי חייב?

סימן שפב

1. אילן שהוא מזיק לרבים שדינו לקוץ ובא אדם זר וקצצו, האם חייב לשלם לבעלים?

סימן שפג

1. חמישה הניחו חבילות על בהמה ובא אחרון והניח חבילתו ומתה, מי חייב? סעיף ד

סימן שפו

1. מצאנו שלושה מושגים קרובים: א) גרמא ב) גרמי ג) גורם לממון. א. מהו גרמא ומהו גרמי ומה דינם (2*)? ש"ך סק"א
מתוספות ב"ב כב ע"ב ד"ה זאת אומרת ורמב"ן בדינא דגרמי ב. מהו גורם לממון והאם מי שסובר שגרמי חייב סובר שדבר
הגורם לממון כממון דמי? ש"ך סק"א מתוספות כתובות לד ע"א ד"ה סבר לה ורמב"ן בדינא דגרמי
2. בהמה שהזיקה רק בדינא דגרמי. האם חייב בעל הבהמה? סעיף א בהג"ה וש"ך סק"ה
3. האם גרמי חייב מהתורה, או מדרבנן, והאם צריך כוונה כדי לחייב? ש"ך וקצות סק"א
4. הזורק כלי שלו מראש הגג, והיו תחתיו כרים וכסתות שאם יפולו עליהם לא ישברו, וקדם אחר וסילקם, ונחבט הכלי בארץ
ונשבר מה דינו והאם יחשב מאבד ממונו לדעת? סעיף ג, לגבי אבידה מדעת עיין נתיבות רסא – א, ונחלת דוד ב"ק כ עמוד ב

סימן שפז

ע"י סי' שנד

סימן שפח

1. נהג לקח מזוודה של לקוח, הנהג לא קשר את המזוודה היטב. הנהג נסע במהירות ולפתע בלם. המזוודה נפלה ונעלמה. בעל
המזוודה טוען כי במזוודה היו בגדים רבים וספר עתיק בן 500 שנה יקר ערך. מה דין כאשר הנהג טוען א. איני יודע. סעיף א
ב. אינו יודע שלא היה שם ספר עתיק. ג. יש עדים שהיה שם ספר עתיק? רמ"א קצות החושן רצא – ד. כשתפס הניזק? . סעיף
א (2*)
2. ראובן בעל מוסך שהופיע אצלו שודד ואיים שאם לא יראהו מכונית פיג'ו וירשהו לקחתה יכהו וכד' והראהו מכוניתו וגם את
מכונית שמעון שהיתה אצלו לשם תיקון לאחר שהשודד בחר במכונית שמעון פקד עליו להסיע את המכונית לחוץ לעיר
וימסרנה לו שם וכך עשה, ורק לאחר מכן הודיע למשטרה, חברת הביטוח שילמה את הנזק לשמעון ואחר כך תבעה את בעל
המוסך לדין תורה בטענה שהציל את עצמו בממון חבריו, ואם עשה כן חייב לשלם, מתי הוא פטור? מה הדין אם הציל עצמו בממון של פדיון
3. קי"ל דאסור להציל עצמו בממון חבריו, ואם עשה כן חייב לשלם, מתי הוא פטור? מה הדין אם הציל עצמו בממון של פדיון
שבויים ידועים שהיה מופקד אצלו. סעיף ב', סימן רצב סעיף ט
4. שנים שהיתה ביניהם מריבה על קרקע ומלטלילין שכל אחד טוען שהיא שלו ועמד אחד מהם ומסרה ביד אנס, מה דינו והאם
נקרא מוסר וחייב לשלם לחבירו כל נזק שיגרם או לא. נמק סעיף ה'
5. האם מותר ליטול או לאבד ממונו של מוסר? סעיף יב

סימן שצד

1. אדם קצץ אילנו של חבירו כיצד שמין את הנזק? סעיף ו

סימן שצה

1. ראובן שיחרר את כלבו ברחוב. שמעון שיסה את הכלב של ראובן בלוי, והכלב נשך את לוי. כמה נחייב ואת מי, את ראובן
את שמעון או את שניהם? ציין מקור והסבר. ב"ק כג: כד: סנהדרין עו:
2. שור או כלב שלמדום לנגוח או שיסו אותם, האם בעליהם או המלמדים אותם חייבים לשלם הנזקים או במיתה אם המיתו.

סימן שצו

1. שומר שנתן בהמתו לשומר אחר לשמור והזיקה אחרים מי חייב הבעלים השומר הראשון או השני? סעיף ט

סימן תג

1. האם יש למזיק חלק בשבח, ומתי לא? סעיף ב

סימן תז

1. א. שור תם שהזיק ומיהר המזיק למכרו או נתנו במתנה בין לפני שעמד בדין ובין אחר שעמד בדין, האם חלה המכירה, ואם יכול הקונה להשתמש בו? ס"א
- ב. אם בעלי חובות של המזיק תפסו את השור מה יהיה הדין? ס"ד

סימן תח

1. א. הזיק במקום שמצויים בו רק עדים פסולים, האם ניתן לחייב על פי עדות זו? סעיף א
- ב. האם אפשר לקבל עדות נזיקין שלא בפני בעל דין כשבעל הדין חולה? סעיף א
- ג. האם מחייבים נזיקין על פי אומדנא? הוכח. סעיף ב, להרחבה - פד"ר יש עמ' 109 והלאה, חמדת הארץ ה עמ' 88-92, מוריה קכג-קכה עמ' סג-סו
2. שור של עכו"ם שהיה ברפת עם שוורים אחרים ובאו הרועים והמשרתים שהיו נוכחים והעידו בבית דין שהשור של העכו"ם הוא שנגח, האם בית הדין יחייב את העכו"ם לשלם או לא? סמ"ע סק"א

סימן תי

1. חפר בור 6 טפחים, והשני השלים ל- 10 טפחים. או שחפר בור 10 טפחים ובא חבירו והרחיב את הבור. מי חייב לשלם, וכמה? סעיפים טו - טז
2. שני בני אדם דחפו אדם שלישי לבור האדם הזוק ונשתברו כליו:
  - א. מה הדין במזיד? סעיף לד ובסמ"ע סק"ג ב
  - ב. מה הדין בשוגג? סעיף לד, ובסעיף לו לגבי כלים
  - ג. האם דנים היום דיני בור? הוכח. גר"א סק"ג
  - ד. מה הדין כאשר לאחד מן המזיקים אין כסף לשלם עבור הנזק (שני גנבים או שני מזיקים שחייבים ואי אפשר לפרוע מאחד, האם ניתן להפרעה כל, רק מהשני?)(2*)? סעיף לו
  - ה. מה הדין כאשר שור תם ושור מועד דחפו לבור והשור התם ברח? סעיף לו

סימן תיא

1. מי שהניח על אדן החלון סיר עם שמן, לאחר כמה שעות ירדו גשמים והסיר התמלא וגלש ונשפך על בגדי האנשים ברחוב וניזוקו בגופם. האם חייב השכן בנזקים וכו'? סעיף א (הגשם הוא כמו רוח מצויה המוציאה את השמן המזיק מהסיר 'בהדי דאזלי') וגר"א סק"ד ורא"ש ב"ק פ"א ס"א

סימן תיט

1. א. יש ללוה או למזיק שתי קרקעות, האם יכול התובע לדרוש אחת מהם? ב. אם מרצונו נותן לו איזה קרקע שבקש, האם יכול להחשיב לו כשער שעתיד להיות.

סימן תכא

1. מה הדין באדם שהוציא קול על חבירו או תבעו לדין שהוא גנב ממנו דבר מה, אך אינו יכול להוכיח זאת, ובינתיים לחבירו נגרמה בושה, האם חייב לו דמי בושת או לא? סעיף א בהגהת הרמ"א.
2. מי שנכנס לרשות חבירו שלא ברשות, האם רשאי להוציאו בעל כרחו, ומה הדין באם חבל בו, והאם רשאי לגרש בכח עובד שחושש שגונב ממנו? סעיפים ו, ז
3. מה דין האומר לחבירו חבול בי על מנת שאתה פטור? פרט סעיף יב
4. אדם שהתגונן מפני המכה אותו וחבל בו, האם חייב בתשלום? סעיף יג
5. א. אדם שראה אחד מישראל מכה חבירו, האם יכול להציל המוכה על ידי שיכה את המכה. ב. מה הדין באדם הרואה את חבירו שעושה עבירה, האם רשאי להכותו כדי להפרישו מאיסור, והאם הלכה זו נאמרה בכל אדם. ג. מה הדין באדם הרואה את חבירו מכה את בנו או בן משפחתו (2*) סעיף יג ועיין סימן תכד פת"ש ס"ק ד

סימן תכד

1. ראובן שכעס על בנו הכהו וחבל בו ונתבע לדין תורה על ידי האגודה למען הילד (פרט לחקירת המשטרה על התעללות בבנו) בטענה שישלם לבן כל חמשת הדברים והאב משיב שמאחר והוא המפרנס פטור כל נזק שגרם לבן! מה הדין? סעיף ו, ז
2. מה דין אשה שחבלה בבעלה? סעיף ט

סימן תכו

1. האם חייב אדם להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חבירו (2*). פת"ש ב

2. האם האיסור של לא תעמוד על דם רעך מטיל חיוב ממוני להצילו והאם אדם חייב או מותר לו להכנס לספק סכנה כדי להציל את חברו והאם יש הבדל בין חיים אזרחיים או בזמן מלחמה, הסיפא ענה מסברא?
- כללי
1. במקום שנפסק להלכה שטוב לעשות לפני משורת הדין, האם בי"ד כופה על כך? ומהם אופני הכפיה? האם ניתן לקבוע כללים לחיוב, וכללים לכפיה לעשייה לפני משורת הדין.
2. אם מהני תפיסה בבעיא שעלתה בתיקו, או דלא איפשיטא או בספיקא דדינא, וכיצד מכריע המחבר והרמ"א **שע סעיף ג, שפח סעיף ז**